

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promoveuda, id equidem probamus libenter. (Az általalok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó papa Zichy Nándor grófnhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Előfizethető kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felolós szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, kigyó-utca 9. szám.
Hirdetések helyenként 50 kr Bélyegilleték külön 30 kr.

Az elzülles utján.

A mostani kabinet, ugy látszik beakarja mutatni, hogy milyen a magasabb közéleti erkölcesstan gyakorlati alkalmazása. A millenium éve szakadatlan lánczolata volt a különböző botrányos leleplezéseknek, a melyek mindmegannyi bizonyítékai voltak annak, hogy a liberálisus égisze alatt, hogyan fajulnak el közállapotaink. Azután befejezésül az évnék Bánffy báró megcsinálta a milleniumi választást, és ezzel olyan emléket emelt magának, mint Neró Róma felgyújtása által. A kinek az Isten nem adott alkotó képességet, annak hatalmi utját a rombolás jelöli. Egyik ember híressé, a másik hirhedté teszi a nevét. Mindenki a maga módja szerint él a hatalommal.

Ugy látszik azonban, hogy még nem értünk a végére a csodálandó dolgoknak, a miket a szerencsétlen országnak Bánffy báró örök emléküli akar adni. Az új ezredév eleje kintinó auspiciumokkal kezdődik. Bánffy báró gondoskodik, hogy el ne felejtse valamikép az országot, hogy ő a miniszterelnök. És mint a czirkusz porondján ügyelgő bohóc, ha mást nem tud a közönség mulattatására kitalálni, hát a saját fején forog: ugy Bánffy báró is, ha nincs már botrányos leleplezés, ha az ellenzék gyöngé horgán nem akad már fel egyik vagy másik nagyobb száju mamelek, akit az ország megbotránkozásának kíséretében lehessen leplezni, abban az

esetben ő maga vállalkozik arra a kétes dicsőségre, hogy leleplezi önmagát és az ő hivatalának s titkos utainak valóban érdekes képét nyújtja az országnak.

Valóban páratlan bizonyítéka az elzüllesnek, midőn a miniszterelnök jogtalan uton birtokába jutott levelekkel argumentál; valóságos ázsiai állapot, hogy egy szabad országban nem lehet nyugodtan feladni leveleket a postára, mert a miniszterelnök maga beismeri, hogy egy egész csomó levele van, melyek „nem megengedett uton kerültek birtokába!“

A levéltitoknak a miniszterelnök által történt megsértése a legujabb Bánffy-botrány, a mely tulságos gyorsan követte azt a Majláth-féle ügyben viselkedett. Hogyan fog a kormány ezekből a botrányokból kieviczkelni, azt még nem tudjuk. A többség rendületlenül áll a hátok megett, a mi nem is csoda, hiszen egy cseppet sem voltak kényesek, hogy Bánffy báró milyen eszközök segítségével juttatta őket mandátumhoz. Ezeknek az embereknek sem érzékük, sem joguk nincs ahhoz, hogy a miniszterelnök eljárása föött bírálatot mondjanak. De erre nincs is szükség.

Az ellenzék, a melyet Bánffy olyan brutális eszközökkel megtizedelt, nem hagyja olyan könnyen kisiklani a miniszterelnököt. A nemzeti párt, mely eddig hallgatott, most ugyancsak kegyetlen kritikával egészítette ki a néppárt jogos támadá-

sát. A képviselőház többsége természetesen vezérének védelmére sietett, de ilyen erkölcsi beszámítás alá eső dolgokban a szigoruan fegyelmzett mamelek gárda szolgálai engedelmessége nem bir kellő sullyal s az ország közvéleménye s minden tisztességes uriember felháborodva vesz tudomást az ügyről.

A kormány párt helyeslése azonban, még nem jelenti az ügy befejezését, mert az majd a bíróság előtt fog végleg eldőlni, miután az érdekelték levéltitok megsértése miatt bíróság elé fogják állítani Magyarország miniszterelnökét.

Bánffy Dezső báró tehát esetleg megérheti azt, hogy a lelkiismeretes bíró elzáratásra itéli őt, a hatalmas despotát.

Más egyébb kellemetlen eshetőség is érheti Bánffy bárót a ki véletlenül a nemzeti kaszinó tagja. Blaskovits Ferencz képviselő ugyanis a nemzeti kaszinó véleményét kéri ki, hogy helyesíthető-e gentleman szempontból Bánffy báró eljárása? És ha a nemzeti kaszinó rosszaságát fejezi ki, ugy Bánffy bárónak nem lesz más választása, mint levonni ebből a konzekvenciákat és mint o-la nem való embernek, kilépnie az ország első társasköréből.

Ugy lehet, hogy a mai viszonyok között sikerül neki, mind a két veszedelemtől megmenekülni, de a szégyentől, a megalázástól, attól már meg nem menekülhet. Mert még abban az esetben is, ha a bíróság felmenti s a nemzeti kaszinó több-

Nem kérdi már.

Irtá: DINGHA ÁRPÁD.

Dalolt a leányka szerelemről,
S nem tudta: mi az a szerelem, —
Hiába látta azt leírva
Füszálon és falevelen . . .
A kis madár róla dalolt
S csicsergett a lombok között, —
A piczi méhe a szairomnak
Csak szerelemről zümmögött . . .
Hiába mind. Ő meg nem érté
S dalolt tovább önkénytelen,
S találgatá csak egyre: vajjon
Mi lehet az a szerelem?

Mult az idő. S im' a lányka
Oly méla lett s hallgatag.
Nem cseng a hás paján dalától,
Keből mély sóhaj szakad.
Szemébe' könny, az arca lábzan,
S ha szellő suttog, — megremeget;
Szíve dobog és halni vágyik . . .
Szegény, szegény nagyon beteg.
Ne kérjed őt: miért van ez mind,
Nem mondja meg — nem sohasem,
De nem is kérdi most már többé:
Micsoda az a — szerelem?

Évfordulókor! . . .

Irtá: Kóródy Béla.

„Vigasztalódjon már édes Ernő! Fájdalmának látása csak elviselhetlenebbé teszi a bensőmben dúló kint . . . Hígyje el, sokka! inkább fáj nekem az a gunyos kacaj mint a — golyó!“

Hisz a golyó még jőtevé . . . megszabadít az élettől, a melyet ugy meguntam . . . ugy meggyűlöltem! . . .

Ernőnek ugy fájtt pedig végignézni, mint lesz egyre homályosabb, m-gtörtebb a szeretet barát tekintete. Nem rég még jókedv, reménytől csillogott pedig . . . Kékülő ajkai sugogni látszának valamit — azt már a szellemek ha megérthették, hallhaták csak . . . ő hasztalan melengeté barátjának elhidegült jobbját.

Ernő ott a sárnál, mikor megdobbant a koporsó érezőfüdele az első ráhulló durva görröngtől, esküt tón elkeserült szívvel. Esküt, minőt csak olyan tehet, kinek mindenét — a mivel még birt a világon — elrabolták; egyetlen barátját. Most ép egy évfordulója annak, hogy Bárdos Árpád oly erőszakos módon vált meg az élettől — egy kacaj miatt imádottja ajkáról! . . .

Ernő ezáltalán bolyongás után végre is a hűvös özi éj köde elől hazamenekült barát-ságos mezé szobájába.

A köd elől, mely oly nyomasztó, oly kiállhatatlan! Az ember, ha sokáig mozog nyir-

kos gomolyában, mogorva, szótlaná válik — érzi, hogy erőt vesz rajta egy modern rettegget baj — a spleen.

A kandallóban vigan pattog a tűz, az asztalkán párolg már a the, illatos gőze szivarának két füstjével elegyül, játszik, bizarr, groteszk alakokat képezve . . .

Ernő hátradőlöt hanyagul puha chaise longueján, keze lankadattan lóg alá, merőn bámul a fölfelé törelvő gőz és füst gomolyra . . .

Azok a kékes-szürke füstkarikák néha oly sokat mondok! . . .

Az elmélázó előtt feltűnnek az ábrándalakok sejtelemszerűen . . . egyik a másikat látszik tűzni, hajtani a füstgomolyban . . . majd az egész gomoly szétterül bizarr, tekervényes vonaglással . . .

Ernő ugy el tud merengni rajta!
Eszébe jut, hogy ma évfordulója annak, mikor Árpád szívének irányozta a halálthozó csüt!

Eszébe esküje! . . . mind megelevenült egyszerre a gomolygó füstfelhő!

A temetés után visszavonult birtokára — gyászolni. Előkészülni bosszujára! . . .

Önkényü száműzetése után kész bosszútervvel visszatért. Meglelent mindenütt, a hól csak egy seladon tért találhat a szereplésre, a hódításra! . . .

A méltzó előtt feltűnt egy füstkeretben B. Ilonka képe. Ép azok az illatos kékes-fekete hajfűrtök azok a gyöngyszürke villogó szemek,

Mai lapunk 8 oldal.

sege a válasz adást megtagadja, — mert helyeselni semmi szín alatt nem fogja. — Abban az esetben is szígyen reá, hogy ezek az eshetőségek fenn forogtak és szígyen Magyarországára, hogy a hatalmat ma egy ilyen ember bitorolja!

De jól van ez így! Csak hadd folytassa Bánffy báró az ő képességeivel továbbra is a liberalizmus vezetését. Ez a gyöngye fejt, naiv ember a legalkalmasabb arra, hogy igaz világitásban mutassa be, s ezen a réven utáltassa is egyuttal meg a liberalizmust. Mert a liberalizmusnak nincs ma nagyobb ellensége Bánffy bárónál.

— Az osztrák klerus, Ausztria összes katolikus főpapjai a közeledő választások alkalmával együttes kiáltványt intéztek híveikhez, a melyben felkérte őket, hogy politikai jogaik gyakorlásánál ne feledkezzenek meg hitbeli kötelességeikről. A kiáltvány arra szólítja fel a választókat, hogy olyan katolikusokra adják szavazatukat, a kik megvédik az egyház érdekeit. — Az osztrákoktól mégis csak tanulhatnánk mi is valamit.

— A jövő évi békekongresszus. A budapesti VII nemzeti békekongresszus a berni központi irodára bizta, hogy a következő kongresszus helyét meghatározza. Bernben most elhatározták, hogy a legközelebbi kongresszust Brüsszelben tartják, a hol jövőre nemzetközi kiállítás is lesz. A békekongresszus programja nagyon érdekesnek ígérkezik. Két pontja lesz: az angol-amerikai békebírság és a Nobel-féle milliós békealapítvány.

Közygülés a városnál.

— Saját tudósítónktól. —

Székesfejérvár törvényhatósági bizottsága hétfőn, január hó 25-én d. e. 9 órakor közgyűlést tartott Havranek József polgármester elnöke alatt.

A törvényhatósági bizottság tagjai szép számmal jöttek össze, bár a tárgysorozatból nem lehetett valami érdekes közgyűlést várni.

az a kaczer, csabító álhatasan mosoly az ajak körül, melyek Árpádot megbabonázták.

A jég sima tükörén, a bálokban, a színházban, mindenütt a hol csak Ilon megjelent. Ernő is ott volt mint leghívebb udvarló, legkitartóbb tánczos, meghitt, kedves bonvivant...

Ernő mosolyogva kelt fel, elővett íróasztalából egy kis mahagони dobozt.

Illatos levélkék, egy tekeres hajfűrt, egy két száraz virág, szalag, jou-jouk hullottak ki belőle. Egyenkint vette fel e kis tárgyakat.

Azon a szalagon most is érzik még a kábító heliotrope bane illata — Ilona kedvenc illatszere... Hallani vélte még a Zinnakeringő behizelgő dallamát — majdnem érezte azt az ingerlő, meleg levegőt, mely a báltermekben otthonos, — nyakán biszergett az ér — mint mikor ar Ilon lázas lihegése csiklandá azt észvesztően... ő röpült tova a sima parketten, magához karolva a karcsu derekat, elmélyedve a szemek vakító — villogó világában...

... a márványszerű keblek lázasan emelkedtek... ő csak röpült tovább, keringett vele... — ott esett le az a kis szalag a gömbölyű vállról... Akkor kapta Ernő azt a kis szalagot — a keringő emlékei... Ernő arca kipirult a gondolatok, a visszaemlékezés hatása alatt.

Hisz azok az élettelen tárgyak úgy tudnak beszélni néha — biztatni — ingerelni, vádolni vagy megjutalmazni...

Ernő Ilon körében is megtartotta mindig tartózkodó, fagyos modorát. Halványfész, szoborszerűen mozdulatlan, éles vonásai mindig csak egy kifejezéssel bírtak, — blazirtsággal. Csak a szemekben lobogott az emésztő tűz,

Mintán az elnököl polgármester megnyitotta az ülést, Kováts István biz. tag állott fel s a rendőrfőkapitányt meginterpellálta ama erkölcstelen dolog miatt, melyet a távirda-utoza 2. szám alatt a hatóság felügyelete nélkül üznek.

Kováts István előadta beszédében, hogy már mult év december 1-én figyelmeztette volt a főkapitány arra az erkölcstelen házra s állítólag meg is tette az intézkedéseket, hogy a ház tulajdonosa, Fischer Fáni figyelemmel tartassék.

Azonban, hogy csakugyan történt-e intézkedés, azt nem tudni, mert a távirda-utczában lakók még azután is látták erkölcstelen férfiakat és nőket a házba bemenni.

A távirda-utczában tudvalevőleg igen sok intelligens család lakik s ezeknek kérelme folytán intézett interpellációt Kováts István a főkapitányhoz s kért sürögő intézkedést, hogy ez a tarthatatlan állapot megszüntetessék.

Seidl Lajos főkapitány válaszában jelenti, hogy az első megkérés után rögtön tett intézkedést ez ügyben, azonban hogy ennek daczára folytatják ott az erkölcstelenséget, ez csak vasárnap jött tudomására, mire ő azonnal erélyes intézkedést tett s ezental úgy a ház, mint az erkölcstelenségre alkalmas adó Fischer Fáni rendőri felügyelet alá kerül.

Kováts István tudomásul vette s ő is örövendve hallotta már tegnap több távirda-utczai lakostól, hogy látták a rendőrség megbízottjait a szobán forgó házban megjelenni.

A közgyűlés is tudomásul vette a főkapitány válaszá s a tárgysorozat tárgyalásába fogott.

A belügyminiszter jóváhagyta a város azon határozatát, hogy az ebadóból befolyt összeg a házi pénztár költségeinek fedezetére legyen felhasználva.

Az országgyűlési képviselő választás alatt felmerült 116 frt költség, mely a felállított deszkakerítés és korlátok költségére ment, más alkalommal is mindig az állampénztárból lett fedezve. Azonban, mikor a legutóbb felmerült költség számláját a város felküldte az állampénztárba, az megtagadta annak kiegyenlítését fedezet hiányában. A közgyűlés ezért elhatározta, hogy újra felküldi a számlát, figyelemzette az állampénztárt, hogy minden alkalommal ott lett törlesztve, pedig az ezt megelőző számla még egyszer oly magas összegre rugott. Nincs azon mit csodálkozni, ha megtagadja az állampénztár a fizetést, mert hiszen nagyon sokba került a legutolsó választás. A fedezetet fel-

csak a homlokon ült ki néha egy kis kerekded halványpiros folt.

Az a hideg, nyugodt, halvány arc olyan veszélyes a női szívekre! — egy vampyr arc, mely ugy borzongat és mégis vonz, ragad magához ellenállhatatlanul; kísérti álmaiban, látni véli a víztükörben, hátuk mögött midőn a toilette asztal előtt ülnek, a zongoránál a hangjegyek között — szóval mindenütt.

Ernő mentnek látszott lenni a csabos varázslattól, melynek hatása mindenkit — ki még Ilonnak udvarolt, megbűvölt, rabbá tett...

Valjon Ilon is érzéketlen maradt?... A mahagони doboz tárgyai oly fecsegők, oly árulók...

A kis száraz virág már félével fiatalabb a szalagnál. Ott nyílt a fenyvesek között a kis forrás partján egy mohos szikla tövében.

Egy kies székellyű fürdő fenyveseiben sétáltak egykor, mint régi, meghitt barátok, Ilonka meg Ernő.

Szívták a fenyves illatát, gyönyörködtek a virágkelyhekben csillogó harmat színjátékában és e közben csevegtek vidáman s látszólag elfogulatlanul.

Akkor, sétaközben jelent meg először az áruló pir az Ilonka arcán.

A virágokról beszéltek, hogy azok is tudnak érezni, beszélni — szeretni.

Mikor leültek pihenni egy természet csinálta moh-pamlagra a forrás partjánál, akkor kapta Ernő azt a virágot.

Hogy elpirult Ilon arca, midőn azt átnyújtotta.

Szemei kerülték Ernő arcát, tekintetét

emésztette a nagy többség, mely a t. képviselőházban ül.

A város törvényhatóságához tudomásvétel végett megküldte Nagy-Körös város azon határozatát, hogy ott a házálkereskedést betiltotta.

Sárára a Gyula dr. az alkalmat felhasználva kéri a polgármestert, hogy szigorubb betartását rendelje el a Székesfejérvár törvényhatósága által hozott hasonló határozatnak, mert daczára, hogy a házálók a városból ki vannak tiltva mégis számtalan eset adja elő magát, hogy azok itt üzleteket kötnék.

A székesfejérvári polgári leányiskola részére állam-egyélyért folyamodott a város, de a közoktatásügyi miniszter ezt nem adta meg, azt hozván fel okul, hogy nem rendelkezik fedezettel.

A közgyűlés elhatározta, hogy ismét fejr a miniszterhez, felhasználva az alkalmat, hogy most kerül a közoktatásügyi miniszter költségvetése tárgyalás alá, kérve őt, hogy a benyújtandó költségvetésébe vegye bele a polg. leányiskola államsegélyét is.

Az elhalálozott Mantz János egy róm. kath. óvoda építésére 38.000 frtot hagyott a városnak, azon kikötéssel, hogy az ő nevével neveztessek el és 2 év alatt okvetlen felépüljön.

A polgármester azt az ajánlatot teszi, hogy az iskolaszék kéressék fel annak megjelölésére, hogy hol lenne legszükségesebb az óvoda felépítése. Ezen nemes hagyaték ellen az elhalálozott egy rokona megtámadta a végrendeletet a törvényszéknél, azonban ennek lefolyását nem lehet megvárni, mert a hagyományozó által kikötött 2 év rövid idő arra, hogy a törvényszék ítélete után fogjanak a terv megvalósításához. A hagyatékknak csak egy része veszne el akkor is, ha a törvényszék a végrendeletet megmásítaná.

A törvénykezési palota építésének ügye ismét napirendre került a mostani közgyűlésen. Már több éve húzódik ez ügy s még ma is ott áll, a hol első nap.

A belügyminiszter csak az esetben lenne hajlandó építtetni törvényszéki palotát, ha ingyen telket ad a város.

A város azonban nagyobb áldozatu ajánlatot tett, de telket ingyen nem ad. A költségesebb ajánlat pedig az, hogy ha a Kossuth-utczában levő Tailan-féle házat a belügyminiszterium megveszi, akkor a város ingyen ad követ és homokot az építéshez, azonkívül a várkör-csatornát is beboltoztatja.

A belügyminiszter azonban ragaszkodik zavartan szögezte a forrás kavicsmozaikkal kirakott, melyére.

Erezte talán, hogy egy jelenetet rosszul játszott a világ színpadán.

Még a fűtly sem hiányzott utána!

A zöld lombu nézőtérén ott ugrált kíváncsian nézegetve le fényes fekete kis szemével egy proletár — fenyőrigő.

Ernő a gomblyukba tűzte a virágot. Egy piczi cserjén nyílt, neve: „Daphne.“ Jelentése a virágok nyelvén: „szívem rég a tied!“

E néma vallomás sem csalt pirt az Ernő arczára. Szíve nem dobogott lázasabban.

Pedig nagy lépést tett e vallomás folytán czélja felé, esküje teljesítéséhez.

A hiúság, a fényes siker, a csabos szépség vonzereje veszélyes lázadást szítottak igaz keblében, de önkénytelenül feltámadt lelkében a felejtethetlen kép: az a piczi lyuk ott az egyetlen barát keblén!

Az a látvány talismánja volt. Ernő maradt mint azelőtt; egykedvűséget kifejező vonásaióal, ajkain az udvarias, a szív hurjait meg nem pendítő szólalmokkal.

Ilonka sápadtan emelkedett fel a mohpamlagról — ajkai reszketése, a szép szemek fátyolozott nedves tekintete nagy benső küzdelemre mutattak.

A hiúság küzdött oly szerelemmel — a rutinírt nagyvilági hölgy a piruló, szivtitkát kedves zavarall eláruló naiv leánykával!...

Vajjon, melyik maradt győztes?... Ernő az emlékek hatása alatt veszíteni kezdte fagyos nyugalmából.

az ingyen telekhez s csak annak adása esetén hajlandó építtetni.

A polgármester ajánlatára a közgyűlés elhatározta, hogy a megye törvényhatóságát és az ügyvédi kamarát átiratban felkéri egy megbízott küldésére, kik aztán a polgármesterrel együtt a miniszternél előadják a székesfejvári törvénykezési épületet tarthatatlan állapotát s sürgetik az építést.

A köveztvám díj jegyzékének újabb átvizsgálására egy bizottságot küldött a közgyűlés ki, mely H a v r a n e k József polgármester elnöke mellett a következő tagokból áll: Diebally György, Boros Sándor, Almásy Ferencz, V á s á r h e l y i Szabó György, S a y Ferencz.

Több bizottsági tag egy kérvényt nyújtott be a köveztvám leszállítása és a fuvarvám eltörlése tárgyában. Ezen kérvény kiadatott a köveztvámot átvizsgáló bizottságnak tárgyalás végett.

P a u e r István állat orvos benyújtotta a közgyűlésnek a negyedévi jelentését az állategészségügy állapotáról.

A közgyűlés ezután tárgyalás alá vette a tűzoltó-mászótorny ügyét. A Valsér-féle czég által megvételre ajánlott vas-szerkezetű mászótorny megvételre teljesen elegendő, mert a czég nem hajlandó 1600 forintért a tornyot saját költségén felállíttatni s csak az itteni pályaudvarra küldené a saját költségén, a felállítás pedig külön 200 frtba kerülne.

A különféle szakbizottságok 1896. évi jegyzőkönyveiket mutatták be a közgyűlésnek, melyek az irattárba tétettek.

Több tárgy nem lévén a közgyűlés 11 óra felé véget ért. A jegyzőkönyv aláírására P á l l y István és H e r c z e g Ignác lettek felkérve.

Az állandó választmány ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Fejérmegye állandó választmánya ma délután 10 órakor a megyeház kis termében ülést tartott H u s z á r Agost alispán elnöke alatt. Az ülésen a február 1-én tartandó közgyűlés elé kerülő ügyeket látta el a választmány véleményével s így lesznek azok a közgyűlés elé terjesztve.

S z t s Artur főjegyző adta elő a véleményével ellátandó ügyeket.

Az állami utakra betörkölő földutak a bejáratától 20 méterig kavicsosul lesznek feltöltve,

mivel a földutakról a sarat mindig az állami utakra hordják s így nehéz ott a tisztántartása azoknak.

Az állategészségügyi pénzalap számadása 1896 ról a számvevőszék által rendben találtattak. A pénztári tisztviselők tehát a múlt évre megkapták felmentésüket.

Tárnok község előjárósága panaszt emelt az ottani róm. kath. kántortanító H r o m o d a József ellen, hogy az, midőn töle az előjáróság 42 krnyi pótdátot be akarta hajtani goromba szavakkal illette a vármegyét „rongyos vármegye, koldus, ha nincs elég pénze, ne építsen vasutait” s hasonló szavakat használva. Ezért a tanító megbüntetését kérte. Az állandó választmány véleménye az, hogy a tanítónak van felettes hatósága: a püspök és a tanfelügyelő, azért azoknak adandó ki ezen panasz.

Alesuth község előjárósága 15.000 frtnyi segélyt szavazott meg a bicskei vasútra. Jóváhagyólag lesz betervezve a közgyűléshez a határozat.

Sáregres község a vadászterületét Vid a Dezső ottani gazdatisztnak adta bérbe árlejtés útján 41 frtért. A szerződés meg is lett kötve, azonban a község előjárósága meggondolta magát s a szerződést felbontotta. Vid a Dezső ellen fellebbezett a közgyűléshez. Az állandó választmány véleménye az, hogy a szerződés újra megkötendő, mert a törvény szerint a községnek okvetlen bérbe kell adni a vadászterületet, habár az semmi hasznot sem hajt.

A választmány ezután különféle szabályrendeleteket látott el véleményével. Így Sárosd legeltetési, Polgárdi, Pátka és Gárdonyi gazdaság fenntartásáról szóló, Vaal szervezeti, Vajta mezőrendőri, Csákerény birtokossági, Pázmánd és Diósd hegyközségi szabályrendeletét. Ezen szabályrendeletek a gazdasági és számvevőségi hivatal által át lettek vizsgálva. Jóváhagyólag terjesztetnek fel.

Czece képviselő-testülete új község-házat építtet 10000 frtnyi költséggel és ehhez egy beltelket vásárolt 600 frtért. Azonkívül két éjjeli-ór állást szervez 100-100 frtnyi fizetéssel. Ezen határozatok jóváhagyását véleményezi a választmány.

Alap község képviselő-testülete a irnok fizetését 240 frtről 300 frtra emelte fel.

Gárdonyi község egy segédjegyzői állást létesített 300 frtnyi fizetéssel.

Rácz-Almás község a községi szolgálta fizetését 140 frtről 155 frtra emelte fel.

Mindezen községi határozatok a törvény

előírása szerint hoztattak, tehát jóvá lesznek hagyva.

Lovasberény község képviselő-testülete egy határozatot hozott, mely szerint a viczinális közmunkaerő ez évben az ottani vasútállomásra vezetendő utra lesz felhasználva. A község ezen határozatot jóváhagyani kéri, a választmány azonban levette a napirendről s az uti bizottságnak adta ki tárgyalás végett.

A megyei szolgák ismét folyamodtak, hogy drágasági pótlékot kapjanak. A szolgák néhány éve, minden közgyűlésben beadnak egy folyamodványt, de rendszeren el lesznek utasítva. Ez alkalommal azonban gróf C z i r á k y Antal felszólalt s pártfogásába vette a kérvényt, mely tekintve, hogy a megyei szolgák csak 240 frt fizetést kapnak, melyben már a 40 frtnyi lakbér is bent van — igen jogos. Azonban a megyének nincs olyan alapja, a melyből ezt pótolhatná, a miniszter pedig hallani sem akar arról, hogy fizetésemelést kapjanak a szolgák. A választmány mégis, gróf Czirák Antal ajánlatára, megszavazott ez évre nekik fejenként 10 frtot, azaz 130 frtot, melyet az előre nem látott kiadásokhoz csatolnak.

A választmány ezzel befejezte a tárgysorozatot s az ülés véget ért.

HIREK.

— József főherczeg ajánló levele.

J ó z s e f főherczeg a napokban E ö t v ö s Loránd báróhoz, a Magyar Tud. Akadémia elnökéhez levelet intézett, melyben R ü c k e r Mária német írónő részére az Akadémia támogatását kéri. A levél, melyet a főherczeg sajátkezűleg írt, így hangzik:

Fiumében, 1897. 10. 1.

Méltóságos Elnök Uram!

Rücker Mária kisasszony, az ünnepelt Rücker Frigyes költő leánya, ritka, fíradhatlan szorgalommal és csudálatos erélyvel el-sajátította magyar nyelvünket abból a czélből, hogy magyar népköltőink munkáit németre fordíthassa és ez által a német közönség elébe vezethesse. Sikerült eme tervnek vállalata több évi megfeszített munkásság után is sok helyett dicséret elismerést aratott számos tudósnál és tanárnál. Azonban szegény leány létére súlyos nehézségekbe ütközik eme mű kinymatása, hathatós és befolyásos pártfogás nélkül. Eme

sejében dúló lángokat is . . . a kétség mardosó tüze vele hamvad össze!

Csalódott! . . . Megizmosodva, megifjodva phönikxként kelt ki lángsírjából a kínzó kétség promaetheusi keselyűje! . . .

Gondolatában még egyszer átsikamlott ez év történetén.

Ah, gyötrelmes kin az: mikor már nem lehet jóvá tenni a múlt eseményeit, midőn az már fait accompli — feltámad a mardosó kételey!

Vajjon joga volt neki azon eskühöz? Nem szabhatná enyhébbre a büntetést?! Hisz a bünös — nő volt! Gyöngé lányka! Kaczer, igaz — kinevette imáddót — könyörtelenül bánt udvarlói-val . . . de megbűnhődött! Szeretett — reménytelenül!

És vajjon ő sértetlen szívvvel kerül ki a szenvedélyek küzdelmeiből? . . .

Ernő e gondolatnál izgatottan ugrott fel; lihegve, czéltalanul, összeszorított ajakkal járt föl és alá . . .

Lázasan reszkető keze önkénytelen nyúlt kabátja alá. Egy kis börtököt húzott elő; gyöngéden vont ki belőle három kis levélkét, örökzöld levélkét — az Ilon sirjáról! . . .

Nézte-nézte hosszasan és szeme könnybe-lábadt. Fogadását megtartotta!

Oh, az az eskü szörnyű, kegyetlen eskü lön! Letört, elsorvasztott egy virágot . . . meg-semmisítette az az eskü, az a fogadás egy élet-nek örömeit . . . boldogságát! . . .

Vajjon csak egy élet-e?! . . .

Gyöngéden félretolta az illatos levélkét és a hajfűt tekereset fölemelve — hosszasan nézte . . . gyönyörű kékes-fekete hajszálakból lett összefonva; mindenik szál egy-egy bívós háló a férfiszívnek, erősebb, tartósabb, a legedzettebb aczelláncznál — mert szenvedélynek tartja rabbilinosan!

Valami kéjes, kébítő volt a fűrtöknek még illata is . . .

Ernő látta az egész hajkoronát szétomlani vállain és keblén, mint egy sötét zuhatagot. . . Ilon kedves arczát zokogva hajtá egykor keblére míg az ajkak lázasan susogták. „Szeretlek! . . . Nélküled még az élet is kárhozat! . . .”

Ott állottak mindketten a százados fák alatt a parkban, egyik némán mozdulatlanul, a másik zokogva, vonagló válakkal . . .

A falevelek már sárgultan szállingóztak alá lassu zizegéssel, az őszi szél ott sirt, ott zugott fenn a turgalyak, a társaik után vágyó levelek között . . . nekik is a többi után kell hullaniok! . . . Csak még nem értek meg a soradásra! . . . Ilon ott csüngött keblén zokogva; a hófehér karok görcsösen ölelték át vállait . . . Ernőnek egy kimondhatatlanul fájó érzés nyilalt át szíven. Gyöngének érzé magát . . . a jégburk olvadni kezdett . . . érezte, hogy leme a kárhozatban üdőt! . . . Gyöngé lett habozott — de csak egy pillanatig!

Az őszi szél végig simantá fűrtelt veritékes homlokán, mint egy siri szellem fagyos keze. . . és neki volt ereje lefejtani nyakáról a gömbölyű karokat gyöngéden . . . volt ereje reszkető hangon bár, de gunyos, hideg szavakkal Ilon

szemébe mondani, hogy ő nem szereti, nem szeretheti viszont . . . tölte azt barátja sirjánál tett esküje! . . . Ő csak boszúálló, ki ugyanazon fegyverrel sújtja szíven Ilont, a ki kikacszaga őt, . . . mint Ilon Árpádot! . . . Volt ereje tagyosan nézni szemközti az áldozattal, a mint az megtörve, megalázva fátyolozott tekintetét ijedt kétségbeeséssel rászegézé . . . volt önuralma karját nyújtani neki: „Távollettünk feltünhetik és kegyed fázik is már. — Oly ártalmas a hűvös őszi szél!” . . .

Ernő lázasan jár-kei szobájában. Kinos küzdelem dúl bensejében. Vergődik egy kétségbe-ejtő határozatlanságban. Megáll és hosszasan nézi Árpád képét íróasztala fölött . . . az egy kissé lecsillapítja . . . egyetlen barátjának arc-zvonásai szeliden mosolyogtak le rá . . .

Oda sietett az asztalához, felragadta az emléktárgyakat és a kandallóhoz lépett . . . Vigan lobogott a tűz . . . kinyitotta a kandalló rácsajtáját . . . a kis rózsaszínű szalag, hervadt virág, hajfűrt, egyik a másik után hullottak a kardalló öblébe . . . Mint csapott szét a láng, a mint behullott a hajkoszoru! . . . rögtön rá, hogy ölelte körül emésztő karjaival zsákmányát. Ideges, lázas felindultságában úgy vélte, mintha gunyos kacaja hangzanék ki a tüzes mélyből . . . az enyészet ördöge gunyolódna felette! . . .

Erőtlenül hanyatlott egy karosszéke és bámult mereven a kandalló tüzebe . . . Az patogott, lobogott vigan.

Azt hívé, hogy az emlékjelekből emelt tűzáldozat elnyomhatja, elfojthatja talán a ben-

körülmény birta Alexandra kóburgi hercegnőt arra, hogy hozzá, mint a Magyar Akadémia tagjához forduljon ez ügy előmozdítása végett. Úgy vélem, ránk nézve is érdekes volna a munkát áttekintés és bírálás végett a szerkesztőtől elkérni, és ha megfelel a varakozásnak, azon módon tanácskozni, hogy lehetne annak világragobcsátást eszközölni.

Magamat kedves emlékébe ajánlván maradok méltóságodnak őszinte tisztelője

J ó z s e f f g.

— Székesfejérvár jöltevéje. Senkit sem illet meg nagyobb joggal ez a kitüntető jelző, mint P r i f a c h József pápai praelatus, a székesfejérvári káptalan nagyprépostját, a ki kifogyhatatlan bőkezűségében egymaga többet ad évente jótékony czélra, mint sok száz ember. Rövid időközökben egymásután adtunk hírt az ő jótékonyágáról, legutóbb, midőn a felsővárosi ovoda részére 500 frtot adományozott. Most újabb jótékonyágának híre érkezik hozzánk. A belvárosi kath. kör részére adományozott most ismét 320 frtot, a mellyel székesfejérvár társas életének tett szolgálatot. Jótékonyágának jutalmát találja azon kitüntető szeretetben, a mellyel Székesfejérvár polgársága tisztelt személyét környezi.

— A pápa és a husvét. A pápa azzal a tervvel foglalkozik, hogy a husvét időpontját állandósítsa. Ez a változás az egész kereszténységre s a művelt világra nézve nagy fontosságú lenne, már csak azért is, mert a katolikus egyház többi ünnepének időpontját a husvét határozza meg s így a husvét ünneppelel együtt azok is változó időpontokra esnek. Ez a terv újabb bizonyítéka annak, hogy XIII. Leó a nagy pápának az eszméit nem ejti el. Már egy alkalommal foglalkoztatta a husvét kérdése az egyházat s ekkor két százados ingadozás után a N i c ò a i zsinat úgy döntött el a vitás kérdést, hogy a husvétot mindenütt a tavaszhoz utáni első vasárnapon ünnepeljék meg. Első Leó pápa később elrendelte, hogy minden évben az alexandriai püspök számítsa ki előre a husvét időpontját s terjessze a szentszék elé az egész katolika egyházzal leendő közlés végett, míg XIII. Gergely pápa naptára 1582-ben véglegesen szabályozta.

— A vitás trón. Párisból rendkívül érdekes törvényészki tárgyalás híre érkezik. — Az anjoui herceg, V. F ü l ö p egyenes Bourbon-leszármazója, különben tábornok a spanyol hadseregben, az orleáni herceggel József főherceg vejevel szemben azt vitatja, hogy neki van joga a francia trónra, mert egyedül ő Franciaország igazi királya. Ezt a panaszát törvény elé is terjesztette. A herceg most a spanyol hadsereg tagja és ügyvéd utján pörölt be az orleáni herceget cimborlása miatt. Az orleáni herceg is ügyvédet küldött a tárgyalásra, mely végtelenül érdekesnek ígért. De a mikor már megakarták kezdeni, egy harmadik trónkövetelőnek, D o n C a r l o s-nak tiltakozása érkezett meg. Ő mindkét félt bitorlással vádolja és azt mondja, hogy joggal csak ő viselheti a francia királyi címet. Ügyvédjéül W a l d e c k R o u s e a u-t nevezte meg. A párisi közönség roppant érdeklődéssel várja, hogyan fog ebben a kérdésben dönteni a köztársaság ítélőszéke.

— Közgyűlés a palotavárosi kath. körben. A székesfejérvári kath. körök egymásután tartják meg közgyűléseiket, leszámolván a múlt évi működésükről. A felső-, tóvárosi- és a vizivárosi katolikus körök már leszámoltak működésüikkel. A központi kath. kör 31-én tartja közgyűlését. A nemes és szép eszmék, melyek a kath. körök működését irányítják évről-évre több tagot vezetnek zászlaja alá, s így a kath. társadalmi élet mindjobban

megerősödvé halad utján az emberek társas-életébe bele hintve a szeretet és a vallás magvát. A palotavárosi kath. kör, melynek legtöbb tagja van, vasárnap január 24-én este 5 órakor tartotta meg évi közgyűlését. Az elnöki széket K a l o c s a y Alán országgyűl. képvis. foglalta el. Szép szavakkal nyitotta meg az ülést, vázolván a kath. körök alakulásának okát, melyet a jelen század átkos áramlatának visszatartásában lát. A jelen voltakat mélyen meghatották a minden részében szép és lendületes beszéd, melynek végeztével szünni alig akaró éljenzéssel adott a közönség az elnök iránti szeretetének kifejezést. Majd L a n g e r János alelnök mondott köszönetet a közönség nevében az elnöknek szép beszédjéért. Ezután T ö g l Gyula titkár számolt be a kör beléletében történt eseményekről. A titkári jelentést a közgyűlés tudomásul vette, ugyszintén a számvizsgáló jelentést is, mely a pénztár megvizsgálásáról szölt. K a l o c s a y Alán a kör nevében köszönetet mondott K ö r ö s i Ferencz pénztárnoknak a buzgó tevékenységért, mellyel a kör adminisztratív ügyeit vezette s megadta a közgyűlés nevében a felmentést a múlt évre, végül pedig a gyűlést bezárta, s felkérte K i s s Arisztid ferenczrendi áldozárt és P é e l Gyula hitoktatót hogy felolvasásait tartassák meg K i s s Arisztid „Emléksorok” czím alatt előadta minden tekintetben sikerült és élvezetes szabad előadását, mely után P é e l Gyula egy humoros felolvasással mulattatta a közönséget s vidám hangulatot keltve. A felolvasás után társasvacsora következett, melyen 100-120 személy vett részt. A vidám hangulatban tánczra perdült a jelen voltak fiatalabb része s csak a reggel felpirkadó hajnal oszlatta szét a vidáman mulató társaságot.

— A fekete halál. Az indiai pestis behurczulásának veszedelme, mely már okot adott a magyar képviselőházban is egy interpellációra, még mindig izgatottságot tartja úgy a szakkörök, mint a közönséget. Egy párisi távirat szerint B r o u a r d e l tanár, a híres francia orvos, fontos nyilatkozatot tett e y hírlapírónak, a betegség behurczulásának veszedelméről. Kijelentette, hogy nem áll az, mintha a helyzet a pestisvesz miatt nyugtalanító volna és határozottan állította, hogy a betegség nem szokott tovatervedni. Képesek vagyunk — így szölt Brouardel — legyőzni e betegséget, ha nálunk megjelenik. — Hivatalos kimutatás szerint Bombayban 1896. szeptember 26-ika óta, a mikor az első pestis eset történt 9835 halálessettel több fordult elő, mint a mennyit az utolsó öt év halálozása átlaga után vártak. Ezek a halálesetek tehát a pestisnek tulajdonítandók. — Athénből jelentik, hogy K o s j e k báró osztrák és magyar követ meghívta a görög kormányt, hogy vegyen részt a velencei nemzetközi egészségügyi konferenciában. — A n k o n á b ó l telegráfok: A G l e n o l y kelet-indiai gőzösön több napi vesztéglés után megengedték a rakomány partra szállítását, az összes városi hatóság ennek következtében beadta lemondását. A lakosság nagyon fél a pestis veszedelmtől.

— Közgyűlés. A székesfejérvári belvárosi kath. kör január hó 31-én d. e. 11 órakor a zircz. rend főgymnasiumának disztermében tartja meg rendes évi közgyűlését. A közgyűlést megelőzőleg fél 11 órakor a ciszt. rendház templomában szent mise lesz tartva, melyen a kör tagjai testületileg részt vesznek. A közgyűlés tárgysorozata: Elnöki megnyitó. A múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. Titkári jelentés. Pénztári jelentés. Számvizsgálók jelentése s ennek alapján a felmentvény megadása. Előterjesztése a tolyó évi költségvetésnek. Világi alelnök s

titkár választás. A választmány kiegészítése s egy pótag beválasztása. Indítványok. Elnöki zárszó.

— Tánccmulatság. A székesfejérvári városi katolikus fiók-kör saját pénztára javára február hó 7-én saját helyiségében a Schaff. hauser-féle vendéglőben tánccvizalmat rendez. Kezdeté fél 8 órakor este. Belépté-díj 20 kr., mely a kör czéljaira lesz fordítva.

— Közgyűlés. A duna-adoronyi kath. n é p k ö r e hó 24-én tartotta évi rendes közgyűlést K o l l e r János apát-plebános elnökléte és a tagok élénk részvétele mellett. A közgyűlésen az elnök kíséretében ifj. Z i c h y Nándor gróf, a kör egyik disztagja is megjelent, sőt a kör védnöke gróf Z i c h y Nándor, a ki bár az esti órákban érkezett csak haza, szintén látogatásával tisztelte meg a közgyűlést s a feletti örömeinek adott kifejezést, hogy a tagokat ily nagy számban láthatja. Az elnök megnyitó beszédében fejtegette a kath. körök nemes feladatát, majd áttért ama férfiu működésének ismertetésére, ki a katolikus egyletek alapvető munkájában oly kiváló sikerrel működött, hogy a társadalom egyik kevés figyelemre méltatott elemek, a polgári osztyá alapjának, az ipar ifju munkásainak anyagi és szellemi, ideigvaló és örök javára megalkotott intézménye által a társadalom örökös halájjára tette magát érdemessé. Ez után az ülést megnyitottnak nyilváníta, felhíván az egylet tisztviselőit jelentéseik megtételére. A tisztviselők jelentése szerint van az egyletnek 130 tagja, évi bevétele 807 frt 11 kr., kiadása pedig 832 frt 98 kr., mely csekély kiadási többlet részben a kör új otthonának berendezésében, részint a lapok ez évi megrendelésében "leli magyarázatát. Lefolyt évben a kör egy alakuló-, egy diszközgyűlést és 10 választmányi ülést tartott. Diszközgyűlést műkedvelői színielőadással köztötte egybe, mely a kör javára 98 frt hasznot eredményezett. A kör az országos katolikus kongresszuson elnök és titkár által képviseltette magát. A kör tisztikara beszámoló évi működéséről, következett a közgyűlés legérdekesebb része, C s ö n g e d y Gyula egyházi alelnök felolvasása a „Spanyol inquisitio”-ról. Ezen értekezésében a felolvasó a leheteesebb katolikus és protestáns történetírók nyomán megdönthetlen érvekkel és pártatlan tudományosságával fényesen kimutatta, hogy ez a középkori intézmény semmi esetre sem volt oly szörnyeteg, mint a minőnek az előítélet és a pártgyűlölet azt bélyegezni akarta. A nagytetszővel fogadott felolvasáshoz ifj. Z i c h y Nándor gróf szöltött s nagy történelmi tudással kiemelvén azt, hogy a katolikus körök egyik legszebb feladatát abban látja, ha azokban ily szakszerű s minden felekezeti gyűlölet-től ment értekezések minél többször elhangzanak. Majd indítványozza, hogy a felolvasónak szakszerű fejtegetéseért jegyzőkönyvileg köszönet szavazzassák, mit a közgyűlés egyhangú éljenzéssel helyeselt. A felolvasónak birjuk abbéli ígérteit is, hogy értekezése a „Fejérmegyei Napló”-ban napvilágot fog látni. A közgyűlés lelkesültségét még inkább fokozta gróf Z i c h y Nándornak ama kijelentése, hogy a d a n d ó a l k a l o m m a l ő i s t a r t f e l o l v a s á s t.

— Ezernégyszáz halott. Egy rövid távirat jelentette, hogy Perzsiában erős földrengés volt a minap, a mely rettenetes pusztítást okozott. Ujabbán azt táviratozták T e h e r á n b ó l, hogy K i s m e szigetén a megingott föld romba döntött minden épületet. A romok alól eddig e z e r n é g y s z á z e m b e r h o l t e s t e t h u z t á k k i.

— **Üngyilkos katona.** Az élet nehéz küzdelmei nagyon ránehazodtak Pintér János 69. gyalogezred I. századának egyik főlegényére. A rozszbánás mód, melylyel féltőbbalói iránta tanusították, még jobban bántotta őt. Szabadulást keresett s ezt csakis élete eldobásával gondolta bekövetkezőnek. Társai egy idő óta buskomorságot tapasztaltak nála, míg végre hétfőn reggel lövés zajára a legénységi szobába siettek, ott találták meg az ágyán Pintér, mellette szolgálati fegyvere, melynek golyója a hasán ment keresztül. Még volt élet benne s így azonnal ápolás alá vették, de nagyon kevés a remény, hogy felépül sebéből.

— **Táncvigalom.** A székesfejérvári kath. legényegylet ifjusága a házépíté-alap javára zártkörű táncvigalmat rendez február hó 14-én. Belépti-díj 50 kr., családijegy 80 kr. Kezdeté este 8 órákor.

— **Katonai sorozás a megyében.** Fejérmegye alispáni hivatala és a katonai parancsnokság együttesen megállapították a megyében ez évben tartandó sorozás határnapjait, melyet a belügyminiszter most hagyott jóvá s küldte le a megyének kihirdetés végett. A székesfejérvári járásban márczius 5., 6., 8., 9., 10. és 11-én. Sorozóbizottsági elnök: Huszár Ágoston alispán, orvos: dr. Vargha Zsigmond megyei főorvos. Sorozva lesz 507 első korosztálybeli, 382 második korosztálybeli, és 236 harmadik korosztálybeli, összesen 1124 állításköteles. — A móri járásban márcz. 13., 15., 16., 17., és 18-án lesz a sorozás. Sorozóbizottsági elnök: Huszár Ágoston alispán, orvos: dr. Vargha Zsigmond. Sorozva lesz 334 első korosztálybeli, 264 második korosztálybeli és 189 harmadik korosztálybeli, összesen 709 állításköteles. — A váli járásban márczius 20., 22., 23., 24., 26. és 27-én lesz a sorozás. Sorozóbizottsági elnök: Huszár Ágost alispán, orvos: dr. Vargha Zsigmond. Sorozva lesz 462 első korosztálybeli, 361 második korosztálybeli és 237 harmadik korosztálybeli, összesen 1060 állításköteles. A dunadonyi járásban márczius 29., 30., 31., április 1. és 2-án soroznak. Sorozóbizottsági elnök: Szűts Arthur főjegyző, orvos: dr. Vargha Zsigmond. Sorozva lesz 374 első korosztálybeli 247 második korosztálybeli és 172 harmadik korosztálybeli, összesen 793 állításköteles. — A sárbogárdi járásban április 5., 6., 7., 8., 9. és 10-én soroznak. Sorozóbizottsági elnök: Huszár Ágost alispán, orvos: dr. Vargha Zsigmond. Sorozva lesz 359 első korosztálybeli, 316 második korosztálybeli és 162 harmadik korosztálybeli, összesen 837 állításköteles. — A katonai sorozó-bizottság a következő tagokból fog állni: Czimpoka Mihály őrnagy elnök, Balogh József főhadnagy sorozótiszt. A bizalmi férfiak mindig a járási főszolgabíró által lesznek kijelölve. A sorozás reggel 9 órákor kezdődik és délután 2 óráig tart.

— **A székesfejérvári takarékpénztár.** A helybeli székesfejérvári takarékpénztár tegnapelőtt tartott ülésén az osztalékot 10 frttal kevesebbe volt kénytelen megállapítani a tavalynál. A hír az egész városban, különösen a részvényesek között nagy izgatottságot keltett, a melyet csak növel az a körülmény, hogy a Budapestben megjelenő Magyarország című napilap vasárnap számban a győr-dombóvári vasut engedélyeseinek fizetésképtelenségéről cikkezve a következőket irta: „Ha ez nem így volna, ugy most nem ekezkválnának gr. Festetich Andort azon százezekekre menő váltókért, melyekkel Steiner Ignác és Szél C. az összes dunántúli takarékpénztárakat két év óta formaliter elárasztották. Így p. o. a kaposvári takarékpénztár 60,000, a veszprémi 35,000, a székesfejérvári, a szombathelyi, a győri, a körmendi, a szt.-gotthárdi takarékpénztárak összesen felül 100,000 frtnál — még

a kis gyanafalvi takarékpénztár is 16,000 frttal lógnak. Leírhatatlan az a lárma, futkosás, jajveszékés, mely mindezen pénzüntézeteknél kiütközött, most az évikimutatásnál, a hol anyereségi és vesztéséri számlákon a Steiner—Szél—Festetich-féle váltók fedezetlen volta miatt — a 96-ik év majdnem mindenhol passzív záródik le.“ Ez a közlemény megelőzte a székesfejérvári takarékpénztár értesítését és most az egész városban az a vélemény, hogy a kevesebb osztalék és a Magyarország közleménye között összefüggés van.

— **Táncmulatság.** A lovasberényi kath. kör saját pénztára javára január 31-én a „Vörö Szívhez“ címzett vendéglőben táncmulatságot rendez, melyre a belépti-jegy egy személy után 50 kr.

— **A székesfejérvári kath. legényegylet** f. hó 31-én, vasárnap d. u. 6 órákor saját helyiségében (Kossuth-utca 6. sz.) évi közgyűlést tartja, melyre az egylet mélyen tisztelt pártoló tagjait és az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Rablók apáczaruhában.** Maramaros-megye Rónaszék községében a napokban apáczaruhába ültözött rablók betörték a katolikus templomba. A templomot kirabolták, de a csendőrség elfogta a tetteseket Motruk István és Bojenk János személyében.

— **Rendelet a tanfelügyelőkhöz.** Wlassits Gyula kultuszminiszter körrendeletet bocsátott szét a tanfelügyelőkhöz. Felszólítja őket, hogy működésükben különös figyelemmel legyenek a tanítás sikerének fokozására és a vallásos erkölcsös nevelés biztosítására. Ezért azt kívánja tőlük, hogy nagyon szorgalmasan látogassák az iskolákat s vizsgálják meg, hogy a tanítók fizetése a törvény rendelkezései szerint pontosan történik-e. Mert a miniszternek óhajta, hogy a tanítók fizetésének rendezéséről szóló törvényt nagyon lelkiismeretesen hajtsák végre.

— **Uj távirtdahivatalok Fejérmegyében.** A kereskedelemügyi miniszter a Fejér- és Tolnavar-megyei helyi érdekű vasutnak Fejérmegyében tekvő Duna-Adony, Rácza-Imás, Duna-Pentele, Nagy-Venyim, Herczegfalva, Baracs-ménemajor, Előszállítás állomásait állami és magántávíratok kezelésére felhatalmazta.

— **Hangverseny.** Folyó évi február hó 11-én esti 7/8 órákor a székesfejérvári színházban Bernreiter Lipót hegedű művész által rendezendő hangverseny műsora a következő: Vonós négyes (Gdur Mozart-tól a) Allegro vivace. b) Andante cantabile. c) Allegro molto előadják első hegedűn Kneifel Ferencz, másod hegedűn dr. Lauschmann Gyula, hegedűn dr. Fehér Ferencz, gordonkan dr. Vass Bertalan urak. 2. Hegedű verseny (G moll 1) Allegro moderato, 2) Adagio, 3) Allegro energica, Bruck M-től, hegedűn zongorakísérettel előadja Bernreiter Lipót ur. 3. Andante con variatione, Schumanntól két zongorán előadják dr. Löwy Károlyné és Schwarzbach Flóra urhölgyek. 4. Nagy „Aria“ a Sevillai borbély operából, Rossinitól, éneklí Hegedűsné K. Róza urhölgy. 5. a) Romance F-dur Bethoventől, b) Scherzo Tarantella Wieniawszky H. c) Hüllámozó Balaton Hubay J-től, előadja Bernreiter Lipót ur. 6. Duo Rheinbertől két zongorán előadják dr. Löwy Károlyné és Schwarzbach Flóra urhölgyek. 7. Változatok magyar népdalok felett, Hubertől, éneklí Hegedűsné K. Róza urhölgy. 8. Czigány táncok Sarasate-től; előadja Bernreiter Lipót ur. Jegyek előre válthatók a

Szekerák és Hornyánszky-féle díszmű kereskedésben és este 6 órától a pénztárnál. Helyárak rendesek.

— **Méhészeti előadás.** A székesfejérvári méhészet-egyesület vasárnap, január 24-én már a harmadik felolvasást tartotta meg a város-ház nagytermében, melyet e célra Havranek József polgármester engedett át. Ezuttal pedig Harmaty Imre sárpentelei róm. kath. tanító tartott előadást „a kaptár észszerű kezeléséről.“ A hallgatóság ismét szép számmal volt jelen. Ugylátszik, hogy a méhészet egyesületnek, a méhészet megkedveltetésére irányuló terve nem maradt csak terv, hanem székesfejérvári polgárai közül számosan érdeklődést mutatnak a művészet iránt. Hasonnan a Harmaty Imre a kontai rendszer szemléltetőleg is bemutatta s igen érthetően magyarázta az eszközöket, melyek a méheknek a kontárban való tenyésztesének előnyei.

— **Bíróválasztások.** Vasárnap két helyen volt a megyében bíróválasztás, Pátkán és Jenőn. Mind a két helyen csendben folytak a választás, a mi ritkaságok közé tartozik. Pátkán Kálmán Vincze főszolgabíró vezette a választást, melynek eredménye Osváth Sándor megválasztása lett. Jenőn pedig Kornis szolgabíró elnökle mellett Schiffer Antal választották bíróvá.

— **Megunta életét.** Svetena Sándor messze vidékről Zaharovitzról érkezett még a január első felében Sóskut községbe s mivel a nagy sáttól nem bírt szegény ember tovább menni a falu plebánosa adott az istállójába Svetonának éjjeli szállást. A pénze is elfogyott s koldulni kellett a faluban, de ezt már nagyon szívére vette s 20-án reggel megvált az életől. Felakasztotta magát egy fára.

— **Közgyűlés.** Fejérmegye törvényhatósága február hó 1-én rendes közgyűlést tart a megyeház dísztermében. Huszár Ágost alispán elnökle alatt.

— **Meglopta gazdját.** Strasser Ármín budai-uti kereskedő inasa Csikos Lajos, gazdjától 13 frtot lopott el, midőn azonban gazdája rájött a lopásra, a fiu az apjához menekült, ki azonnal kész volt megtéríteni Strassernek a kárt. A rendőrség a tolvajt most kihallgatta, de mivel Strasser nem kívánta megbüntetni őt, azért szabadon bocsátotta.

— **A koldus halála.** Sáros községben — mint tudósítónk jelenti — január 23-án reggel az uradalom egyik szalmakazalán hallva találtak egy embert, kit csak a „seregélyesi koldus“ néven ismertek. Az orvosi vizsgálat azt állapította meg, hogy a szerencsétlen ember nagyfokú tüdővészben szenvedett, mely halálát okozta.

— **Rendőri hír.** Hlasnyi János és Adler Rudolf székesfejérvári lakosokat a rendőrség közrend elleni kihágás miatt 4 napi börtönrre ítélte.

— **Verekedő legény.** Nagy István ácslegény nagy boszút forralt Bonai József földmives legény ellen. Több helyen azt beszélte, hogy ha elfogja egyszer Bonait, nem megy el az épen, mert megforgatja benne kését. Vasárnap reggel Bonai bement a Széchenyi-utczában levő Zetykó-féle kocsmába s ott találkozott Nagy Istvánnal, a ki azonnal bele is kötött, de Bonainak barátjai szétválasztották őket, még mielőtt nagyobb baj lett volna a vége. A heves véré legényt hűvösre tették.

— **Tolvaj kocsis.** Márián Péter kereskedőnek kocsisát hétfőn meglapta ismeretlen tettes, elvitte ruháit, csizmáját s i frt 50 krt. A gyamu Horváth Ferencz mindenes és kocsis ellen irányul, kit Márián január elsőjén bocsátott el szolgálatából s így az ismerhette, hogy hol szokott a kocsis ruhája állni. A rendőrség a feljelentés alapján körözi a lopással vádolt kocsist.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon ismerőseink és jóbarátaink, kik teletjethetetlen nömnek temetése alkalmával megjelentek és kocsijukat rendelkezésemre bocsátották, fogadják hálás köszönetemet. S a p k á s Károly.

Irodalom és Művészet.

Sz. József tisztelőibez. Márczius hava közeledtével, mely sz. Józsefnek, az isteni kegyelem e hatalmas közvetítőjének tisztelőit szentelve, figyelmébe ajánljuk a jámbor híveknek a „Márcziusi Ibolyák. Imák és elmélkedések sz. József tisztelőire” című imakönyvet, melyet ft. Meszlényi Gyula, szatmári püspök ur ő méltósága kivásárára Szentgyörgyi Jordán Károly dr., pápa ő szentsége t. káplánja, szaniszlói plébános több jeles szerző nyomán állított egybe. — Vegyék igénybe mindazok, akik sz. Józsefet különösen tisztelik, vagy tisztelni óhajtnak. Vegyék igénybe, a kiknek szükségük van sz. József oltalmára és biznak az ő hathatós pártfogásában. Vegyék igénybe, a kik bűn vagy fájdalomba merültek, a kik gyógyulást keresnek testi-lelki betegségükből. — Vegyék igénybe, a kik irgalomra akarják birmi az Urat önmaguk, családjuk, szegény hazánk iránt; akik epedve óhajtnak az egyház békéjéért. Krisztus földi országának diadalát. — Az imakönyv ára aranyozott keresztelt ellátott csinos vászonkötésben 1 frt. (Sacerdotibus e. e. 3. sz.) Megrendelhető szerzőnél Szaniszlón (Szatmármegye).

Új versek. Z e m p l e m i Árpád ismert poéta ismét egy verseskötetét hirdeti előfizetést, mely kötet már a harmadik. Ismerjük néhány költeményét melyet ki szándékozik adni, s elmondhatjuk, hogy bármiknek a kis verses könyv élvezetes olvasmányt fog nyújtani. Megjelenik huszvétra s ára füzve 50 kr, diszkötésben pedig 1 frt 50 kr. lesz. Megrendelhető a szerző lakásán: Budapest, Ferencváros, Czuczor-utca 8. sz. A megjelenő versek közül itt közlünk két rövid, de mindamelllett kedves kis verseskét.

A kézcsók.

A kézcsók semmi áron
Még nem szerelmi jele,
Vészjelző a határon,
Hogy itt vigyáznai kell.

Egy elhallgatott bok az,
Kér éltet vagy halált;
Egy elhibázott csók az,
Mely ajkat nem talál.

Elveszett a szívem.

Elveszett a szívem
Nem lelem,
Ellopta a tolvaj
Szereltem.

Egy-kettő! kicsente
A búvész,
A sok asszony s lány közt
Nyoma vész.
Még sem is lelem tán
Soha sem,
Vagy nem ott, a kinél
Keresem.

Kath. Szemle.

A „Szent-István-Társulat által kiadott »Katholikus Szemle« című folyóirat január—februári füzete megjelent. A tartalma a következő: Parlamenti kezdések. — Magyarországi görög katolikusok a mohácsi vész előtt. — A haladás útja a világtársuláson. — Herceg Eszterházy Pál nádor — Isten a legjobb tanu. Spanyol legenda. — Zola »Romá»-ja. — Eszter Regény. — Könyvismertetések. — Időszaki szemle.

Sportélet.

Budapesten a fenti cím alatt a lótenyésztés és az összes sportágak közönsége gyanánt hetenkint egyszer jelenik meg egy lap, mely a sporttal foglalkozó közönségnek érdekes cikkeket közöl. Előfizetési ára félévre 6 frt. Kiadóhivatal: Budapest, Szép-utca 3. sz.

Levél szerinti oktatás a német nyelv megtanulására a Rosenthal-féle módszer szerint. Különös tekintettel a magánoktatásra írta Pollacsek Mór, átnézte dr. Szemák István. Ezen kimerítő és kitűnő német nyelv tanból, a mely tizenöt — 30 kros levélből fog állani, most jelent meg a 13/15 levél Grimm Gusztáv kiadásában Budapesten. Előfizetési ára az egész műnek 4 frt.

Zenélő Magyarország zenemű folyóirat január 15-iki II. füzete a következő érdekes zene-tartalommal jelent meg: Tartalmazza I. Horváth Lászlóval »Boldogtalan szerelemnek« II. »Soh'se busulj rózsám« 2 szép magyar dalt. III. Barna Izsó a vigszínház jeles karnagyának »Kozák-tánc« című jellemdarabját. IV. Lorens K.-tól »A szép creolnőgyors polkát« s a hasonnevű most igen népszerű spanyol dal motívumából összeállította s végül V. a világhírű mester Raff Joachim »Távol« című szalon darabját. Ily gazdag és érdekes tartalommal jelenik meg a »Zenélő Magyarország« mind a 24 füzete s minden füzet 10 oldal tartalommal, így 240 oldal

legjobban megválasztott kiváló sikerű darabokkal egy évben. s egész évi 24 füzete 4 frt, félévre 12 füzetre 2 frt az előfizetés. Előfizetheti a »Zenélő Magyarország« kiadóhivatalában Budapest VI Csengegy-utca 62/a. honnan mutatóváltványt ingyen küldenek.

VEGYESEK.

A napfény tartama. A napfény átlaga évenként Európában körülbelül 1000 és 3000 óra között változik. Nagy-Britániának jut kerekében 1400 óra, Németország középső és Franciaország északi részén 1700 óra emelkedik a napfény, Magyarországon közel 2000 óra. Itália örök kék ege alatt 2500 óra és a legnagyobb regisztrált mennyiség Madridban 2900 óra. A Föld lakói tehát nem sűtkéreznek egyenlő mértékben a napfényben és észak borongós tájai nagyon elmaradnak. Dél derült vidékétől napfény dolgában, s fiziológiai és pszichológiai hatása bizonyosan nem marad nyom nélkül a népek lelki hangulatában és jellemében sem. E jelenség okát egyrészt abban kereshetjük, hogy a nap-sugarak — midőn északabbra fekvő helyre érnek — vastagabb légrétegen hatolnak át és következképpen nagyobb mértékben nyelnek el, mint mikor délibb tájakra esnek; másrészt pedig a borultsági viszonyokban s ez utóbbit teszik, hogy Észak-Európában az inzuláció tartama oly kedvezőtlen arányokat ölt.

Új angol nyelv. Egy londoni tanár a Ninctunk-Centuryban cikket tett közzé, melyben támaszkodva arra, hogy minden nyelv között az angol nyelv van a legjobban elterjedve, ajánlja, hogy ezt válasszuk világnyelvnek. Egy német tudós ez ellen azzal érvel, hogy az angol orthográfia nagyon nehéz tudomány és az angol nyelv e miatt nem alkalmas az egyetemes nyelv missziójának betöltésére. Hogy e hiányon segítsen, ő egy új angol nyelvet komponált, melyet minden angol tudó ember megért, az orthográfiája pedig a legegyszerűbb dolog a világon. Minden szót úgy kell leírni, a hogy ki mondják. E megreformált nyelv elfogadása nagyon megkönnyitné az egyik országból másikba való táviratozást, telefonázást valamint egyáltalában az egész nemzetközi forgalom lebonyolítását.

Leányzsűség Kanadában. A vancouveri polgármester Kolumbia államban sajtóságiós kérvény birtokában van pár nap óta, melyet Észak-Amerika eladó-lányai nyújtottak be neki. Az ifjú szépek egy mintaszerű leánynevelő-intézet alapítását kéri, melynek főcélja az volna, hogy eladó-leányokat liferáljon a kanadai fiatalembereknek. A kérvényben el van mondva, hogy a nyugati államokban legalább is 40,000 agglégény sódárog a házi tűzhely után, míg a keleti államokban legalább is épen ennyi leány volna hajlandó teljesíteni ezt a kívánságot. A kanadai kormány régebben egy ízben, hogy a bevándorlást elősegítse, díjat ígért minden női bevándorlóknak, de csak olyan könnyű pillék jöttek, a kiknek eszük-ágában sem volt házi tűzhely alapítási. Az eladó-leányok kérvényét az amerikai sajtó melegen támogatja. Az egyik lap azt ajánlja, hogy adjon az intézet költségeihez a 40,000 agglégény mindegyike legalább öt fontot, az elég volna 100 leány elhelyezésére, a további költséget pedig úgy lehetne fedezni, hogy mindenki, a ki az intézetből visz leányt az oltárhoz, egy meghatározott összeg lefizetésére volna kötelezve. Egy milwankei lap főlemlíti ez alkalomból, hogy Wisconsin államban van olyan helység, a melyben csak férfiak élnek. Aliceter a neve ennek a városnak. Száz férfi él benne és a városban uralgó nagy rendtelenség a legékeszűbből bizonyítéka annak, hogy milyen nagy szükség volna már ott a rendet és tisztaságot kedvelő háziasszonyokra.

Az ételek emészthetősége. Mindenestre érdekes megtudni, hogy mennyi idő alatt emésztje meg a gyomor a különböző ételeket. A laikus nem hinné, hogy a legkönnyebb étel a vízben főtt rizs, de ennek a megemésztése is egy órai időt vesz igénybe. Ezután következnek a többi ételek, ebben a fokozatban. Emésztési idő egy és fél óra: vert tojás, árpaevés, sült vadak, alma és körte főve, gyümölcszús, főtt lazac és pisztráng, paraj, spárga, zeller, árpazab, bab- és borsópiré. 1 óra 35 perc: főtt velő. 2 óra: forralt tej, nyers tojás, árpa főve, sült ökörmáj, savanyu alma főve, tókehal főve. 2

óra 15 perc: forralatlan tej, főtt pulykahús. 2 és fél óra: pulykasült, vadludpecsenye, főtt bárányhús, malacpecsenye, pirított burgonya, hús, borsó, len-cse 2 óra 45 perc: tej- és tojás-pudding, fiatal marhahús sült, tyukfrissé, osztriga. 3 óra: hig tojás, ürühús sült, nyers sonka, beefsteak, vörösrépa főve, zöld saláták és kel. 3 és fél óra: sült disznóhús, friss, besózott disznóhús, olvasított vaj, kemény tojás, állott sajt, friss kolbász sült, kemény marhahús, besózott marhahús, főtt burgonya, főtt répa, ürülevés, friss buzakenyér, kelkáposzta, tengeri retek, hagyma főve. 3 óra 45 perc: kövér marhahús főve, kávé vajkenyérrel. 4 óra: sült vagy főtt baromfi, ütöpecsenye, borjusülti marhahúslevés, besózott lazac, kávé száraz kenyérral. 4 óra 15 perc: szárnyas vadak, főzelékben főtt disznóhús. 4 és fél óra: fiatal ürühús főve, besózott füstölt hús. 5 óra: kemény tojás, füstölt kolbász sült, kemény borjusült, vén ürühús sült, inak, bőrök, belek és ökörháj, csersznye, szilva, aprószőlő, mandula, gomba, dió és hüvelyes vetemények hüvelyei főtt állapotban. 6 óra: régi füstölt hús, kövér sült angolna. A kinek gyenge a gyomra, ne egyék semmi olyat, a minek az emésztése négy óránál több időt vesz igénybe. Zsír, olaj és ecet az ételek emészthetőségét hátráltatja, só, állott sajt, retek, cukor és bor elősegíti.

Az összeesküvő öngyilkossága.

Párisból érkezik a hír, hogy Dhennin Jean, a III. Napoleon ellen 1853-ban tervezett összeesküvésnek egyik részese, aki foglalkozására nézve mechanikus volt, rovolverrel agyolította magát. Napoleon a merényletnek lillei utja alkalmával esett volna áldozatul. A merénylek igen egyszerű módot választottak, hogy az előkészületek alatt meg ne lepjék őket. Műhelyüket oly házban rendezték be, melyet a törvényszék elnöke építtetett. A kitűnően szerkesztett pokolgépnek akkor kellett volna felrobbannia, a mikor a császár azon a helyen elvonult. Az összeesküvő azonban felfedezték. A merénylet tervezői majdnem valamennyien megszökhettek Belgiumba és az ottani kormány megtagadta kiadásukat. A nyolcz vádlott közül Dhennin életfogytig tartó kényszer munkára ítélték, pedig ő volt a legkevésbé bünyös. A legtekintélyesebb emberek kérték javára kegyelmet, de hiába. A császárság bukásával Dhennin visszanyerte szabadságát. Jó munkás volt és visszatért szerzámhaihoz. Igy érte el 77-ikét életét és nagy vagyont szerzett. Az öngyilkosság oka ismeretlen.

A népesedés Európa országaiban.

Hogy Európa melyik népének van legtöbb életereje, arra nézve tanulmányos felvilágosítást adnak a következő tények: Franciaországban száz halálzásra százegy születés esik. Ausztriában és Oroszországban százegyvenkét, Angliában pedig százhatvenegy születés esik száz halálzásra. Nálunk a születések száma 52-vel mulja felül a halálzások számát, ugy hogy ebből a szempontból nincs okunk kétségbeesni a jövő miatt.

Zsibvásár a gyomorban.

Hogy a st ucmadár sok mindenfélel eltemet gyomorába, ezt már rég tudtuk, hogy azonban némelyik ember gyomra versenye a strucczével, arra például szolgálhat a következő eset, melyet a »Deutsche med. W.« közöl. Egy 32 éves asszonyról van szó, a kinek egy évvel ezelőtt meghalt egy gyermeke. Ez buskomorságba döntötte, öngyilkossági gondolatok vertek tanját elméjében és hogy megszabaduljon az élettől, mindenféle tárgyakat nyelt le. Czélját azonban nem érte el, sőt buskomorságából is mondjobban kigyógyult. Hanem a sok lenyelt tárgy fájdalmat okozott neki s végre műtétet végeztetett magán. Felválták a gyomrát és kihúzták belőle: néhány kávéskanalat, 12 üvegcserepet, 2 hosszú szegyet, egy 11 és fél centiméter hosszú horgoló tűt, 9 varrótü, egy darab grafitot, sőt egy 28 és fél centiméter hosszú villát is. Az operáció igen fényesen sikerült és az asszony ma már teljes egészséges. Imár a strucczmadárral sem akar versenyezni kelni.

A vörös szín. A férfiak nem szeretik a kiáltó színeket, tehát a vörös színt sem. Annál inkább kedvelik az asszonyok. Ez kitűnt most, legalább az angol nőknél. Egy angol katonai újság ugyanis nyilatkozatra kérte fel olvasóit az iránt, tetszik-e nekik az a skárlátzsin, mely az angol katonák legnagyobb részének egyenruháját jellemzi? A beérkezett feleletekben a férfiak legnagyobb része odanyilatkozott, hogy a vörös szín se nem czélszerű, se nem szép,

mert szinte czéltáblául szolgálhat föltűnő volta miatt az ellenségnek és mert legjobban látszik rajta mindennemű fölt és piszok. A nők legnagyobb részének azonban végtelenül tetszett a vörös szín.

□ **Csipős válasz.** Tanár (a szigorlóhoz, a ki nem tud kérdésére válaszolni): Nagy Sándor mikor annyi idős volt, mint ön, már meghódította a világot!

A szigorló: Igaz, tanár ur, de őt Aristoteles tanította.

□ **A becsület jutalma.** Az egyik ruhámat, melyet már nem viselhettem, mert valami hiba esett benne, odaadtam egy kufárnak, hogy adja el — becsülte Ibn Kharif barátainak, a kik figyelemmel hallgatták őt. — Emberem még aznap este elhozta a pénzt — sokkal többet, mint a mennyit vártam. Megkérdeztem tőle, figyelmeztette-e a vevőt, hogy a ruha hibás. A kufár ravaszul mosolyogva nemmel felelt. Összeszidtam a család eljárásáért és azonnal elindultam, hogy felkeressem a vevőt, mert visszakarant neki adni a pénzt. A mikor végre hosszú fáradtság után, megtaláltam a lakását, azt mondták övéi, hogy pár órával ezelőtt, egy karavánnal Mekkába ment. Lóra ültem és a zarándokokat másnap reggel utolértem. Így szóltam hozzá:

— A ruha, melyet tegnap megvettél és a mely azelőtt az enyém volt, egy helyen be van szakítva. Te nem vetted észre. Add vissza nekem, én visszaidom a pénzedet.

A zarándok mosolygott és így felelt:

— Meg van még a pénz?

Megmutattam neki az aranyakat.

— Hát csak tartsd meg, én meg tartom a ruhát, mert ilyen nagy becsület nem maradhat jutalmatlanul.

Igy beszélt Ibn Kharif és barátai tapsoltak neki. Ibn Kharif azonban szomorúan szót tovább:

— A mikor az aranyokon vásárolni akartam, kevésbe mult és a börtönbe kerültem volna. Mert a pénz — hamis volt.

Közgazdaság.

A bankok és pénzüzetek mérlegei.

(K. Ö.) A bankok és pénzüzetekben most dolgoznak a hivatalosan is közzéteendő évi mérlegeken, jóllehet az ideiglenes jelleggel bíró kimutatások, melyek a decz. 31-én lezárt mérlegek alapján készülnek, is elég tájékoztatást nyújtanak az illető pénzüzetek üzleteredményéről.

A pénzüzetek mérlegeinek több szempontból tulajdonitunk figyelmet érdemlő fontosságot. A mérlegekben nyúl bizonyos értelemben kifejezést az a jelentőség, melylyel a pénzüzetek az ipar, kereskedelem és hitelügy terén bírnak. Vagy legalább is kellene, hogy nyerjen. Éppen azért készülnek az évi mérlegek, azért kell azokat nyilvánosságra hozni, hogy az ellenőrzést gyakorló állam és a pénzüzeteknek közgazdasági irányu működése iránt érdeklődő nagyközönség bepillantást nyerjenek azon üzleti elvekre, melyeket a pénzüzetek követnek. Sem az államra, sem a közönség azon részére, mely szívén hordja az ország gazdasági fejlődését, de magukra a tőkepenzesekre nézve sem lehet közömbös dolog, hogy a pénzüzetek mely elveket honosítanak meg üzleti eljárásukban. A szolid, habár kevesebb osztalékot ígérő üzleti eljárás nagyobb megnyugtatóssá szolgál a részvényeseknek, mint a könnyelmű kockázattal járó, néha nagy sikert biztosító, de sok esetben tetemes anyagi károsodással végződő vállalkozás.

Valamennyi közt az államnak kellene első sorban érdeklődni a pénzüzetek mérlegkimutatásai iránt. Az ellenőrző állam azonban nem sokat hederít a pénzüzetek mérlegeire. Eleget vél tenni köteleességének, mikor a kereskedelmi törvény értelmében az évi mérlegek közzétételét rendeli el. Okuljon belőle, a ki akar és a ki tud. Hiszen akarni sokan akarnának, de hogy tudnak-e, az — mint alább látni fogjuk, nem könnyű dolog. Az államra, már mint a merkantil-liberális államra

nézve közömbös dolog, hogy a bankok és pénzüzetek mely elvek követésével boldogulnak. De hogy boldoguljanak, az, mint a tapasztalat is bizonyítja, már érdekében van.

Már nagyobb érdeklődéssel viseltetnek a pénzüzetek évi mérlegkimutatásai iránt a részvényesek. Általában véve kielégítőek azok, a mult évi üzleteredményhez képest hány ezer forinttal több vagy kevesebb a nyereség és eszerint több vagy kevesebb-e az osztalék, mindezek oly dolgok, melyekkel behatóan foglalkoznak a részvényesek. A bankok és pénzüzetek üzleti elveire általában szólván nem kíváncsiak, csak minél nagyobb legyen a dividenda.

Nagy érdeklődéssel kísérik a pénzüzetek mérlegkimutatásait a tőkepenzesek is. Ezek a mérlegkimutatás szrint elért eredményekből következtetnek az illető pénzüzetek üzleti elveinek megbízhatóságára vagy megbízhatatlanságára. A siker, az maga a megbízhatóság. A siker, az a tőkepenzest felmenti a pénzüzetek üzleti elveinek behatóbb bírálatától.

Érdeklődéssel kísérik a mérlegkimutatásokat a tőzsdéi spekuláció is, mely az azokra alapított következtetésekből nyer újabb impulzust a spekulációra vagy a tartózkodásra. A kik nem érdeklődnek a bankok és pénzüzetek mérlegkimutatásai iránt, az a nagyközönség és különösen az ország gazdasági állása. Mi okból is érdeklődjenek? Nem ébreszt kellemes érzést az emberben arról meggyőződést szerezni, hogy mások mennyit nyereszke nek a magunk nyomorúságán. Pedig arról kell meggyőződést szerezni, ha a közzétett mérlegből azt olvassuk ki, hogy az intézet zálogleveleiből 10-15 millió forint kelt el, vagy hogy a váltótárca állománya ennyi meg ennyi millió, vagy hogy a váltóleszámitolási üzletben az intézet 200 millió frt forgalmat mutat ki, stb. A bank és részvénytőkepirosok belső értékéről a mérleg alapján meggyőződést szerezni még csak a tőkepenzeseknek áll érdekében.

Minket is érdekelnek a bankok és pénzüzetek és ezek mérlegei. A mi érdeklődésünk azonban az intézetek működésének általános közgazdasági jelentőségére irányul. Álláspontunk e tekintetben a következő. Ha a mezőgazdaság, az ipar és kereskedelem hitelre szorul, akkor mindenesetre kívánatosabb, hogy elegendő hitel forrás álljon rendelkezésére, minthogy azok elégtelensége miatt a közgazdaság valamely ága válságba kerüljön. Azonban nem elég maga a hitel, de szükséges, hogy a hitelre szoruló közgazdasági ágak szolgálatot tegyünk a hitelnyújtással. A mérlegkimutatások vizsgálata nál tehát a főszempont annak a kérdésnek a megvilágítása, hogy honnan származik az a nagy jövedelem (1895-ben 33 millió frt volt az évi nyereség), mit a pénzüzetek kimutatnak. Mily üzlet elvek alkalmazásával haracoslják össze a részvényeseknek juttatni szokott tetemes jövedelmet, míg az ország termelői osztályai és első sorban a gazdák egy hosszú év fáradságos munkája után beérni kénytelenek 3% jövedelemmel. A felvetett kérdésre a bankok és pénzüzetek nem késnek a felelettel, azt mondván, hogy ime itt a mérleg, mindenki meggyőződhet róla, hogy a jövedelem a rendes üzleti tevékenységnek az eredménye. Ha ez alatt azt értik, hogy a betét és jutalékszámok adják a legnagyobb jövedelmet, akkor nem értjük a közönség tartózkodását a betétek elhelyezésére vonatkozólag, sem a gazdák és kereskedők általános panaszát a kölcsönök drágasága miatt. Uzsora kamatokra dolgozni pedig nem rendes banküzleti tevékenység. Nagyon sok üzletéga van a bankoknak, amit nem neveznek rendes üzleti tevékenységnek s ami mégis tetemes nyereséggel jár. Ilyen a társasüzleti nyereség, a szindikátusok számlája, az úgynevezett különféle nyereségek.

Tehát: Minden közzétett mérlegből látjuk a betétek állományát, mennyit kelt el az intézet saját czimleteiből, mennyit tett ki a leszámitolás, látjuk a váltótárca állományát, tesszem azt a szindikátusi részesedést, a jelzálogkölesön összegét, pénzüzeteknél különösen a részvényt, alaptőkét stb. stb., a mit azonban

nem látunk, s a mit a mérlegből senki ki nem olvas, legkevésbé az ellenőrzést gyakorló törvényeszkri referens, azaz, hogy mily ügykezelés és üzleti eljárás mellett sikerült a kimutatott eredményt elérni, szóval mely elvek vezérik az üzleti működést. Megnyugtást senkiben sem kélhet a tőkének folyton emelkedő jövedelme és a produktív elemek folyton nagyobbodó nyomora. Azért joggal kérdezzük a bankokat és a pénzüzeteket, a jelen üzleti eljárás mellett a tőkének képviselik-e az érdekeit, avagy az ország közgazdasági életének?

* **A börze hivatalos definíciója** egyike most Németországban a legaktívabb kérdésnek. A börzetörvény 1. §-a csak „börzéről” szól, de nem adja ennek meghatározását. Már pedig a börzét nem is lehet tisztán tárgyilagosan definiálni, s a különböző proponált meghatározásoknak éppen az a bajuk, hogy származásuknak megfelelőleg tendenciózusak. A konzervatívok mást értenek börze alatt, mint a szociáldemokraták, a védvamosok mást, mint a szabadkereskedők. A börzéről számos definíció van forgalomban, melyet nem fogadhat el mindenki egyaránt. A német börzeankétn a következő definíciót proponálták. „A börze egy az állam által engedélyezett, s állami felügyelet alatt álló intézménye községeknek vagy kereskedőtestületnek, mely arra a célra szolgál, hogy a kereskedelmi forgalmat megkönnyítse s az általános gazdasági érdekeket fejlessze.” Ezt azonban nagy többséggel elvetették. Azért vártak nagy érdeklődéssel, hogy melyik definíciót teszi majd magáév: a birodalmi kormány, s melyiket fogja irányadónak elismerni és hivatalos jelleggel felruházni. A most megjelent törvényhez kiadott végrehajtási rendelet végre a következő hivatalos magyarázatot nyújtja:

E meghatározás kísérletekkel szemben meggyezendő, hogy annak a kérdésnek eldöntésére nézve, vajon egy kereskedői egyesület „börzének” tartassék-e, kétségkívül az ismertető jeleknek, minők például a kereskedők összefogatainak rendszeressége bizonyos időben ugyanazon a helyen, melyek az üzletek bizonyos, hallgatlagos megegyezés útján, vagy szabályilag megállapított szabályok szemmel tartása mellett kötetnek, vagy köthetők, egész sora jön tekintetbe, de a döntő momentum sem az egyesület jogi jellegében, sem az ármegállapítás módjában nem keresendő, hanem az összefogataleknak gazdasági természetében rejlik, s nevezetesen abban áll, hogy ez intézménynek az árképződésre való behatása a résztvevők szűkebb körén túl, egy távolabbi gazdasági terrénura is kiterjed.

Ez a hivatalos definíció tehát a börzét a legnagyobb mértékben közintézménynyé teszi, s mintegy megokolja az állam föltétlen felügyeleti és beleszólási jogát és köteleességét.

* **Mezőgazdasági vándorkiállítás Hamburgban.** A kereskedelemügyi miniszteriumhoz érkezett közlés szerint Hamburgban ez év június 17-27-ig fogja a német Mezőgazdasági Egyesület XI. vándorkiállítását megtartani. Ez a kiállítás nemzeti jellegű lesz s külföldi termelők részéről csak bizonyos mezőgazdasági segédesszközöket, azonkívül mezőgazdasági szerszámokat s a mezőgazdasági építészeti tárgyait fogadják el. A kiállítás beosztása a következő lesz: 1. Állatok, 2. mezőgazdasági termékek és segédesszközök, 3. mezőgazdasági szerszámok és építészeti. A bejelentések február 28-ig történhetnek; a kétszeres helypénz fizetése mellett a rendelkezésre levő helyhez képest egész márczius 31-ig történhetik a bejelentés. A kiállítandó tárgyak kiállításra bocsátásának föltételei megtalálhatók az egyesület (Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft) által kiadott kiállítási rendtartásban, mely az egyesület központjánál levél útján is megszerzhető. (Berlin SW., Kochstrasse 73.)

* **Hízó-állatvásár és a vásárugyi országos rendezése.** Az O. M. G. E. állattenyésztési szakosztálya tárgyalás alá vette a Buda-pestben rendezendő hízó-állatvásáruk ügyét. A kérdés előadója Renner Gusztáv volt, a ki terjedelmes elaborátumot terjesztett elő. A szakosztály helyesléssel fogadta azt a javaslatot, hogy e vásárok évenként karácsony és

mert szinte czéltáblál szolgálhat föltűnő volta miatt az ellenségnek és mert legjobban látszik rajta mindennemű fölt és piszok. A nők legnagyobb részének azonban végtelenül tetszett a vörös szín.

□ **Csipős válasz.** Tanár (a szigorlóhoz, a ki nem tud kérdésére válaszolni): Nagy Sándor mikor anyi idős volt, mint ön, már meghódította a világot!

A szigorló: Igaz, tanár ur, de őt Aris-toteles tanította.

□ **A becsület jutalma.** Az egyik ruhám, melyet már nem viselhettem, mert valami hiba esett benne, odaadtam egy kufárnak, hogy adja el — beszélt Ibn Kharif barátainak, a kik figyelemmel hallgatták őt. — Emberem még aznap este elhozta a pénzt — sokkal többet, mint a mennyit vártam. Megkérdeztem tőle, figyelmeztette-e a vevőt, hogy a ruha hibás. A kufár ravaszul mosolyogva nemmel felelt. Összeszítam a csalárd eljárásáért és azonnal elindultam, hogy felkeressem a vevőt, mert visszakar-tam neki adni a pénzt. A mikor végre hosszú fáradozás után, megtaláltam a lakását, azt mondták övéi, hogy pár órával ezelőtt, egy karavánnal Mekkába ment. Lóra ültem és a zarándokokat másnap reggel utolértem. Így szóltam hozzá:

— A ruha, melyet tegnap megvettél és a mely azelőtt az enyém volt, egy helyen be van szakítva. Te nem vetted észre. Add vissza nekem, én visszadom a pénzedet.

A zarándok mosolygott és így felelt:

— Meg van még a pénz?

Megmutattam neki az aranyakat.

— Hát csak tartsd meg, én meg tartom a ruhát, mert ilyen nagy becsület nem maradhat jutalmatlanul.

Igy beszélt Ibn Kharif és barátai tapsoltak neki. Ibn Kharif azonban szomoruan szólt tovább:

— A mikor az aranyokon vásárolni akartam, kevésbé mult és a börtönbe kerültem volna. Mert a pénz — hamis volt.

Közgazdaság.

A bankok és pénzintézetek mérlegei.

(K. Ö.) A bankok és pénzintézetekben most dolgoznak a hivatalosan is közzéteendő évi mérlegeken, jóllehet az ideiglenes jelleggel bíró kimutatások, melyek a decz. 31-én lezárt mérlegek alapján készülnek, is elég tájékozást nyújtanak az illető pénzintézet üzleteredményéről.

A pénzintézetek mérlegeinek több szempontból tulajdonitunk figyelmet érdemlő fontosságát. A mérlegekben nyert bizonyos értelemben kifejezést az a jelentőség, melylyel a pénzintézetek az ipar, kereskedelem és hitelügy terén bírnak. Vagy legalább is kellene, hogy nyerjen. Eppen azért készülnék az évi mérlegek, azért kell azokat nyilvánosságra hozni, hogy az ellenőrzést gyakorló állam és a pénzintézeteknek közgazdasági irányu működése iránt érdeklődő nagyközönség bepillantást nyerjenek azon üzleti elvekbe, melyeket a közönség azon részére, mely szíven hordja az ország gazdasági fejlődését, de magukra a tőkepénzesekre nézve sem lehet közömbös dolog, hogy a pénzintézetek mily elveket honosítanak meg üzleti eljárásukban. A szolid, habár kevesebb osztalékot ígérő üzleti eljárás nagyobb megnyugtatóra szolgál a részvényeseknek, mint a könnyelmű kockázattal járó, néha nagy sikert biztosító, de sok esetben tetemes anyagi károsodással végződő vállalkozás.

Valamennyi közt az államnak kellene első sorban érdeklőnie a pénzintézetek mérlegkimutatásai iránt. Az ellenőrző állam azonban nem sokat hederít a pénzintézetek mérlegeire. Eleget vél tenni kötelességének, mikor a kereskedelmi törvény értelmében az évi mérlegek közzétételét rendeli el. Okuljon belőle, a ki akar és a ki tud. Hiszen akarni sokan akarnának, de hogy tudnak-e, az — mint alább látni fogjuk, nem könnyű dolog. Az államra, már mint a merkantil-liberális államra

nézve közömbös dolog, hogy a bankok és pénzintézetek mely elvek követésével boldogulnak. De hogy boldoguljanak, az, mint a tapasztalat is bizonyítja, már érdekében van.

Már nagyobb érdeklődéssel viseltetnek a pénzintézetek évi mérlegkimutatásai iránt a részvényesek. Általában véve kielégítőek azok, a mult évi üzleteredményhez képest hány ezer forinttal több vagy kevesebb a nyereség és eszerint több vagy kevesebb lesz-e az osztalék, mindezek oly dolgok, melyekkel behatóan foglalkoznak a részvényesek. A bankok és pénzintézetek üzleti elveire általában szólván nem kíváncsiak, csak minél nagyobb legyen a dividenda.

Nagy érdeklődéssel kísérik a pénzintézetek mérlegkimutatásait a tőkepénzesek is. Ezek a mérlegkimutatás szorint elért eredményekből következtetnek az illető pénzintézet üzleti elveinek megbízhatóságára vagy megbízhatatlanságára. A siker, az maga a megbízhatóság. A siker, az a tőkepénzest felmenti a pénzintézetek üzleti elveinek behatóbb bírálatától.

Érdeklődéssel kísérik a mérlegkimutatásokat a tőzsdéi spekuláció is, mely az azokra alapított következtetésekkel nyer újabb impulzust a spekulációra vagy a tartózkodásra. A kik nem érdeklődnek a bankok és pénzintézetek mérlegkimutatásai iránt, az a nagyközönség és különösen az ország gazdasálya. A mi okból is érdeklődjenek? Nem ébreszt kellemes érzést az emberben arról meggyőződést szerezni, hogy mások mennyit nyereszke- nek a magunk nyomorúságán. Pedig arról kell meggyőződést szerezni, ha a közzétett mérlegből azt olvassuk ki, hogy az intézet zálogleveleiből 10-15 millió forint kelt el, vagy hogy a váltótárca állománya ennyi meg ennyi millió, vagy hogy a váltólezárolási üzletben az intézet 200 millió forint forgalmat mutat ki, stb. A bank és részvénypapírok belső értékéről a mérleg alapján meggyőződést szerezni meg csak a tőkepénzeseknek áll érdekében.

Minket is érdekelnek a bankok és pénzintézetek és ezek mérlegei. A mi érdeklődésünk azonban az intézetek működésének általános közgazdasági jelentőségére irányul. Álláspontunk e tekintetben a következő. Ha a mezőgazdaság, az ipar és kereskedelem hitelre szorul, akkor mindenesetre kívánatosabb, hogy elegendő hitelforrás álljon rendelkezésére, minthogy azok elégtelensége miatt a közgazdaság valamely ága válságba kerüljön. Azonban nem elég maga a hitel, de szükséges, hogy a hitelre szoruló közgazdasági ágnak szolgálatot tegyünk a hitelnyújtással. A mérlegkimutatások vizsgálatánál tehát a főszempont annak a kérdésnek a megvilágítása, hogy honnan származik az a nagy jövedelem (1895-ben 33 millió forint volt az évi nyereség), mit a pénzintézetek kimutatnak. Mily üzlet ielvek alkalmazásával harcolják össze a részvényeseknek juttatni szokott tetemes jövedelmet, míg az ország termelői osztályai és első sorban a gazdák egy hosszú év fáradságos munkája után beérni kénytelenek 3% jövedelemmel. A felvetett kérdésre a bankok és pénzintézetek nem késnek a felelettel, azt mondván, hogy ime itt a mérleg, mindenki meggyőződhetik róla, hogy a jövedelem a rendes üzleti tevékenységnek az eredménye. Ha ez alatt azt értik, hogy a betét és jutalékszámok adják a legnagyobb jövedelmet, akkor nem értjük a közönség tartózkodását a betétek elhelyezésére vonatkozólag, sem a gazdák és kereskedők általános panaszát a kölcsönök drágasága miatt. Uzsora kamatokra dolgozni pedig nem rendes banküzleti tevékenység. Nagyon sok üzletlaga van a bankoknak, amit nem nevezünk rendes üzleti tevékenységnek s ami mégis tetemes nyereséggel jár. Ilyen a társasági nyereség, a szindikátusok számlája, az úgynevezett különféle nyereségek.

Tehát: Minden közzétett mérlegből látjuk a betétek állományát, mennyit kelt el az intézet saját czimleteiből, mennyit tett ki a lezárolásból, látjuk a váltótárca állományát, tesszem azt a szindikátusi részesedést, a jelzálogkölcsön összegét, pénzintézeteknél különösen a részvényt, alaptőkét stb. stb., a mit azonban

nem látunk, s a mit a mérlegből senki ki nem olvas, legkevésbé az ellenőrzést gyakorló törvényeszi referens, azaz, hogy mily ügykezelés és üzleti eljárás mellett sikerült a kimutatott eredményt elérni, szóval mely elvek vezérik az üzleti működést. Megnyugtást senkiben sem keltethet a tőkének folyton emelkedő jövedelme és a produktív elemek folyton nagyobbodó nyomora. Azért joggal kérdezzük a bankokat és a pénzintézeteket, a jelen üzleti eljárás mellett a tőkének képviselik-e az érdekeit, avagy az ország közgazdasági életének?

* **A börze hivatalos definíciója** egyike most Németországban a legaktálisabb kérdéseknek. A börzétörvény 1. §-a csak „börzéről” szól, de nem adja ennek meghatározását. Már pedig a börzét nem is lehet tisztán tárgyilagosan definiálni, s a különböző proponált meghatározásoknak éppen az a bajuk, hogy származásuknak megfelelőleg tendenciózusak. A konzervatívok mást értenek börze alatt, mint a szociáldemokraták, a védvamosok mást, mint a szabadkereskedők. A börzéről számos definíció van forgalomban, melyet nem fogadhat el mindenki egyaránt. A német börzeankéten a következő definíciót proponálták. „A börze egy az állam által engedélyezett, s állami felügyelet alatt álló intézménye községeknek vagy kereskedőtestületnek, mely arra a célra szolgál, hogy a kereskedelmi forgalmat megkönnyítse s az általános gazdasági érdekek fejlessze.” Ezt azonban nagy többséggel elvetették. Azért várták nagy érdeklődéssel, hogy melyik definíciót teszi majd magáév: a birodalmi kormány, s melyiket fogja irányadónak elismerni és hivatalos jelleggel felruházni. A most megjelent törvényhez kiadott végrehajtási rendelet végre a következő hivatalos magyarázatot nyújtja:

E meghatározási kísérletekkel szemben megjegyzendő, hogy annak a kérdésnek eldöntésére nézve, vajjon egy kereskedői egyesület „börzének” tartassék-e, kétségek nélkül az ismertető jelknek, minők például a kereskedők összefogatainak rendszeressége bizonyos időben ugyanazon a helyen, melyek az üzletek bizonyos, halgaztalanos meggyezés után, vagy alapszabályilag megállapított szabályok szemmel tartása mellett kötetnek, vagy kötetők, egész sora jön tekintetbe, de a döntő momentum sem az egyesület jogi jellegében, sem az ármegállapítás módjában nem keresendő, hanem az összefogataleknak gazdasági természetében rejlik, s nevezetesen abban áll, hogy ez intézménynek az árképződésre való behatása a résztvevők szűkebb körén túl, egy távolabbi gazdasági terepnumra is kiterjed.

Ez a hivatalos definíció tehát a börzét a legnagyobb mértékben közintézménnyé teszi, s mintegy megokolja az állam föltétlen felügyeleti és beleszólási jogát és kötelességét.

* **Mezőgazdasági vándorkiállítás Hamburgban.** A kereskedelmiügyi miniszteriumhoz érkezett közlés szerint Hamburgban az év június 17-27-ig fogja a német Mezőgazdasági Egyesület XI. vándorkiállítását megtartani. Ez a kiállítás nemzeti jellegű lesz s külföldi termelők részéről csak bizonyos mezőgazdasági segédeszközöket, azonkívül mezőgazdasági szerszámokat s a mezőgazdasági építészeti tárgyat fogadják el. A kiállítás beosztása a következő lesz: 1. Állatok, 2. mezőgazdasági termékek és segédeszközök, 3. mezőgazdasági szerszámok és építészeti. A bejelentések február 28-ig történhetnek; a kétszeres helypénz fizetése mellett a rendelkezésre levő helyhez képest egész március 31-éig történhetik a bejelentések. A kiállításról tárgyak kiállításra bocsátásának föltetelei megtalálhatók az egyesület (Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft) által kiadott kiállítási rendtartásban, mely az egyesület központjánál levél útján is megszerezhető. (Berlin SW., Kochstrasse 73.)

* **Hízó-állatvásár és a vásárgy országos rendezése.** Az O. M. G. E. állattenyésztési szakosztálya tárgyalás alá vette a Budapestten rendezendő hizott-állatvásárok ügyét. A kérdés előadója Renner Gusztáv volt, a ki terjedelmes elaborátumot terjesztett elő. A szakosztály helyesléssel fogadta azt a javaslatot, hogy a vásárok évenként karácsony és

husvét táján a székesfővárossal karöltve a gazdasági egyesületek országos szövetségének központi képviselője és a Vásárocsarnok Ellátók Szövetkezetével rendeztesse nek. A tárgyalás második pontja volt a vásárujgy országos rendezésének kérdése. A Krick Aladár által készített javaslatot Jeszenszky Pál ajánlotta elfogadásra, hosszabb indoklással kiemelve, hogy a mielőbbi rendezésre nagy szükség van, mivel a vásárok elosztása rendkívül aránytalan és igen sok a fölösleges, jelentéktelen apró vásár, a mely nemcsak közgazdasági, de kereskedelmi szempontból is inkább káros, mint hasznos; kívánatosnak jelzi, hogy jövőben az országos vásárok engedélyezésénél a legnagyobb rigorozitással járjon el a kormány, mert ez általánosan tapasztalható bajok csak így módon volnának csökkenthetők. A tárgy felett élénk vita indult meg, melyben résztvettek Szapáry István gróf, Desseffy Aurél gróf, Tormay Béla, Bujanovics Sándor, Noszlopy Emil, Hutyrá Ferencz, Bauman N., Dubrowszky Róbert s mások. A szakosztály a vásárrendezés ügyében tett javaslatot a választmány elé fogja terjeszteni.

*** Csatorna a Duna és a Száva között.**
A Magyarországon tervezett csatornák közül talán legjobban van előkészítve a Duna—Száva csatorna ügye, az a melyet a tervezők Vukovártól Szlavónián át Samáczig akarnak vezetni. A terv szerint a csatorna 50 kilométer hosszúságban, 8 méternyi fenékszélességgel és 18 méternyi vízszin-szélességgel szelne át Szerémszég nyugati felét s Magyarországnak Boszniaival való vízi összeköttetését több mint 400 kilométerrel rövidítené meg. A csatorna összes költsége nem több 4 millió forintnál s mint nekünk jelentik, a finanszírozás elhatárolásai most oly kedvezők, hogy a gazdasági bejárást már is megtartották s lehetőleg még ezen a nyáron megkezdik a csatorna lényeges építését is. Ha ez a hír tényre válik, úgy igen nagy jelentőségű fordulat fog bekövetkezni Boszniaival való forgalmunkban, sőt ezzel a dologgal kapcsolatban esetleg a Fiumével való olcsóbb összeköttetés kérdése is megoldható lesz.

*** Orosz valutarendezés.** A zavaros valutaviszonyok korát éljük. Minden ország törekszik az aranyvalutára, holott kézen fekvő dolog, hogy ha az ezüstöt teljesen kiküszöböljük a forgalomból, akkor tele annyi pénz lesz, mint ma van, s ha kevesebb a pénz, akkor drágább, vagyis több árut kell érte adnunk, mint ma. Ezzel a termék árak esik. Oroszországban is aranyvalutát akar Witte pénzügyminiszter csinálni, pedig az egész országban éppen olyan kevésbé kívánják az aranyvalutát, akárcsak nálunk. Az orosz pénzügyminiszter egyre agítal terve mellett. Ujabbán a Russisch-orientalische Handels-Correspondenz hoz egy hosszab czikket Witte egy megnevezetlen befentesétől, s ezt a közleményt különösen ajánlja az európai sajtó figyelmébe. A czikk az orosz valutarendezést, mint béke zálogot tünteti föl, ezzel akarva az ügynek külföldi barátokat szerezni. De maga, ez a sugalmazott czikk is megírja, hogy Witte valutarendezési tervének keresztülvitelénél a közvélemény ellen, a külföld ellen, a miniszter-kollégái ellen és az államtanács ellen küzd. Teszi pedig ezt ellenére annak, hogy jól tudja, mennyire tönkresilányítja a háboru a legjobb valutát is. Ha pedig mégis megteszi, akkor mint miniszterterásainak terveibe beavatott államférfi bizonyára tudja, hogy nem lesz háboru, s így a valuta nincs kockára téve. De arról, vajjon miniszterterásai, a kik szintén beavatottak, miért ellenzik a valutarendezést, s hogy a háborun kívül a finansziális szempontok az aranyvaluta mellett szólnak-e diszkrétan halgat a miniszter sugalmazott czikje.

A székesfejérvári hetivásár.

Piaczi árak. — Jan. 27-én.

Buza	7.70—7.80
Rozs	6.10—6.30
Zab	5.30—5.50
Tengeri	3.30—3.40
Árpa	4.50—6.50

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sz. F. János. P-g. Sajnáljuk, hogy okos cikkét nem közölhetjük; maga a tárgy azonban természetszerűleg szaklapba utalja. Ott bizonyosan szivesen vennék.

L. G. Székesfejérvár. Lapunk rendszeren jelenik meg minden alkalommal. Szerdán és szombaton este már kihordják. Ha nem kapja lapját rendszeren, úgy az a kihordó hibája. Éppen azért kérjük Önt, nemkülönben többi helybeli előfizetőinket is, hogy minden alkalommal jelentsék be, ha a lapot még este meg nem kapják.

NYILT-TÉR.*)

Gratuláció.

Gratulálók Zimbal Ferencz urnak — de nem szívemből, mert sajnálom Önt, ki a „Székesfehérvári Hirlap“ január 21 iki számában oly sikerült nyilatkozatot tett közzé. Csak azt tanácsolom, hogy ha a jövőben nyilatkozni fog, szőjjön be nyilatkozatába alkalmas helyen egy „izé“-t is, hogy azok, kik Önt ismerik, elhihessek, hogy a nyilatkozatot nem Kollpasczay Pál homályos multu volt ettyeki segédjegyző zugfirkász, hanem Ön irta. Éljen a béke. Vagyok személyének, de nem jelenirányu működésének tisztelője

Andriszék János,
ettyeki káplán, oki hittanár,
a kánonjog borostyaouen.

*) E rovat alatt közzétettéért nem vállal felelősséget a Szerk

Hirdetések
felvételnek kiadóhivatalunkban
jutányos áron.

VASUTI UJ MENETREND.

— Érvényes 1896. okt. 1-től. —

Budapest — Székesfejérvár — N.-Kanizsa.

Indul	érkezik	Indul	érkezik
Gyorsv.: 7:00 reg.	8:30 d.e.	8:40 d.e.	11:45 d.e.
Szem.v.: 7:10 reg.	9:16 d.e.	9:26 d.e.	1:39 d.u.
Vegy.v.: 2:25 d.u.	4:27 d.u.	4:33 d.u.	8:55 este
Vegy.v.: 5:25 d.u.	7:39 este	—	—
Gyorsv.: 7:45 este	9:11 este	9:18 este	12:10 éjjel
Szem.v.: 9:25 este	11:33 este	11:43 este	3:52 éjjel

N.-Kanizsa — Székesfejérvár — Budapest.

Indul	érkezik	Indul	érkezik
Szem.v.: 12:15 éjjel	4:16 reg.	4:24 reg.	6:29 d.e.
Vegy.v.: —	—	6:15 reg.	8:25 d.e.
Gyorsv.: 5:47 reg.	8:39 reg.	8:49 reg.	10:10 d.e.
Vegy.v.: 10:00 d.e.	2:10 d.u.	2:35 d.u.	4:31 d.u.
Szem.v.: 2:00 d.u.	6:00 d.u.	6:08 este	8:12 este
Gyorsv.: 5:06 d.u.	8:00 este	8:15 este	9:40 este

Székesfejérvár — Komárom-Ujszöny.
Indul: d. e. 10— Vegyes v. Érk.: d. u. 2:46 este 9:32 Személy v. éjjel 12:41

Komárom-Ujszöny — Székesfejérvár.
Indul: regg. 3:41 Vegyes v. Érk.: d. e. 8:22 d. e. 11:27 Személy v. d. u. 2:26

Székesfejérvár — Adony-Szabolcs — Paks.
Indul Erkezik Indul Erkezik
4:35 regg. 5:57 regg. — 10:07 d. e. 4:10 d. u.
2:30 d. u. 3:47 d. u. — 4:10 d. u. 7:5 este.

Paks — Adony-Szabolcs — Székesfejérvár.
Indul Erkezik Indul Erkezik
2:50 éjjel 6:05 regg. — 6:38 regg. 7:55 regg.

Sz. Fejérvár — Veszprém. Veszprém. — Sz. Fejérvár.
Indul Erkezik Indul Erkezik
Szem.v.: 5:20 d.e. 8:03 d.e. 4:19 reg. 6— d.e.
" " 9:34 d.e. 10:52 d.e. 7:08 reg. 8:34 d.e.
" " 1— d.u. 2:33 d.u. 4:43 d.u. 5:53 d.u.
" " 9:27 este 11— este 9:11 este 11:09 est.

Legfinomabb kivitelei fényképek a legrövidebb idő alatt készülnek

FODOR JÓZSEF FÉNYKÉPÉSZETI MŰTERMÉDEN.

* * * Székesfejérvár, Varkör-utca 2. szám alatt, (a neol. izr. imaház mellett) * * *

a következő árak mellett:

12 dara visit fénykép 4 forint. * 12 dara ma kart fénykép 12 forint.

FERENC- pálinka
(sósborneszsz).

VÉRTES GYÓGYSZERÉSZ-FÉLE
használatban a leghatásosabb.

Egy üveg 1 és 2 korona.

Kapható: Gyógytárakban, drogueriákban, fűszerkereskedésekben.

Továbbá ajánlatnak a „Sas gyógytár“ világhírű gyógyszerei u. m.:
Dr. Heuffel-féle gyomor eszencia, Dr. Heuffel-féle vértisztító labdasok. Bánáti növény-medv.
Herulesfürdői kőszénvizeses, Injektio és caputalis vegetales stb.

Raktár Székesfejérvárott: **IMRICH VIKTOR** gyógytára, valamit

VÉDJEGY. Vértés Lajos, sasgyógytára Lugoşon 454. sz.

nyomatott Számmar Imreuel, Szekesfejevartott.